

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Рехліцька А. Є., Білоусенко І. В.

**РУХИ КЛАСИЧНОГО ТАНЦЮ
У СХЕМАХ**

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК
ДЛЯ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ
СПЕЦІАЛЬНОСТІ "ХОРЕОГРАФІЯ"**

Херсон 2014

УДК 7 92.8
ББК 85.32
Р45

Рекомендовано до друку
науково-методичною радою Херсонського державного університету
(протокол № 5 від 29.04.2014) та
вченою радою Херсонського державного університету
(протокол № 12 від 26.05.2014)
як навчально-методичний посібник
для студентів вищих навчальних закладів спеціальності "хореографія"

Рецензенти:

Вантух М.М. – Герой України, Народний артист України, лауреат Державної премії України ім. Т.Г. Шевченка, академік Академії мистецтв України, професор, Голова Національної хореографічної спілки України

Левченко М.Г. – кандидат педагогічних наук, професор, декан факультету культури і мистецтв, заслужений працівник культури;

Рехліцька А. Є., Білоусенко І. В.

Р45 Рухи класичного танцю у схемах : навч.-метод. посібн. для студ. вищ. навч. закл. спец-ті "Хореографія". / Рехліцька А.Є., Білоусенко І.В.; Херс. держ. ун-т. – Херсон: ХДУ, 2014. – 72 с.: схеми.

ISBN

Навчально-методичний посібник «Рухи класичного танцю у схемах» розрахований для студентської та педагогічної аудиторії мистецьких навчальних закладів .

Головне завдання даного навчально-методичного посібника – надання методичної допомоги в оволодінні дисципліною класичний танець.

Викладення змісту в лаконічній структурно-схематичній формі дозволяє виділити головне і другорядне в навчальному матеріалі посібника та розглянути канони класичного танцю в рамках певної системи, що в значній мірі сприяє чіткому та ефективному їх засвоєнню і допомагає на практичних заняттях викладачу і студентам.

УДК 7 92.8
ББК 85.32

ISBN

© Рехліцька А. Є., 2014
© Білоусенко І. В., 2014
© ХДУ, 2014

ЗМІСТ

Передмова	5
1. Змістові модулі навчальної дисципліни	7
2. Exercice уроку з класичного танцю	15
2.1 Exercice біля опори	16
2.2 Exercice на середині зали	17
2.3 Allegro	18
3. Загальна характеристика рухів класичного танцю	19
4. Елементарно-тренувальні рухи класичного танцю	20
4.1. Plie	21
4.2. Releve на півпальці	22
4.3. Рухи групи battement	23
4.4. Рухи групи rond de jambe	24
4.5. Port de bras	25
4.6. Temps releve	26
4.7. Flic-flac	27
5. Технічно-складні рухи	28
5.1. Стрибки	29
5.2. Стрибки за траєкторією руху	30
5.3. Стрибки за ступенем відриву від підлоги	31
5.4. Стрибки та заноски	32
5.5. Заноски	33
5.6. Entrechat (зміна ніг у напрямку II позиції)	34
5.7. Battu (зміна ніг у напрямку II позиції)	35
5.8. Brisse (зміна ніг у напрямку IV позиції)	36
5.9. Tours та оберти	37
5.10. Повороти та обертання	38
5.11. Повороти на підлозі	39
5.12. Обертальні рухи на підлозі	40
5.13. Маленькі pirouettes	41
5.14. Напівпіруети	42
5.15. Великі pirouettes	43

5.16.	Pirouettes a la seconde	44
5.17.	Pirouettes в attitude	45
5.18.	Pirouettes в arabesque	46
5.19.	Pirouettes в позу з відкритою ногою вперед на 90°	47
5.20.	Обертання	48
6.	Рухи, що зв'язують, допомагають (танцювальні кроки)	49
6.1.	Pas de bourree	50
6.2.	Temps lie	51
7.	Epaulement	52
8.	Пози класичного танцю за величиною	53
8.1.	Пози класичного танцю	54
8.2.	Пози класичного танцю за напрямком	55
8.3.	Пози класичного танцю arabesques	56
9.	Port de bras	57
	Терміни та зміст класичного танцю	58
	Література	68

Передмова

Перехід країни на ринкові умови тісно пов'язаний з підвищенням вимог до конкурентоздатності і заявляє про нові, більш високі вимоги до професійної підготовки кваліфікованих спеціалістів, які повинні швидко пристосовуватись до постійних змін умов праці, володіти високою професійною майстерністю, професійною мобільністю та компетентністю.

Викладення матеріалу посібника в лаконічній структурно-схематичній формі визначає високу змістовну місткість видання і логічний взаємозв'язок розглянутих вимог, умов і правил проведення занять, методичних прийомів тощо. Така форма викладення дозволяє виділити основне, головне в їх змісті, розглядати канони класичного танцю в рамках певної системи, що в значній мірі сприяє чіткому і ефективному їх засвоєнню і допомагає на практичних заняттях викладачу. В схематичних таблицях відображено передовий педагогічний досвід методики викладання класичного танцю.

Матеріали навчального посібника представлені у вигляді структурних схем і систематизовані у таблиці, в яких відображені основні питання організації і методики викладання класичного танцю у вищих навчальних закладах.

Посібник має тридцять сім схем, зміст яких відображений в їх назві:

Запропонований посібник з класичного танцю відрізняється від інших подібних посібників стислою систематизованою інформаційною місткістю.

Вивчення і засвоєння матеріалу в таблицях дозволить студентам:

- прискорити і достатньо тривало засвоїти інформацію учбового процесу, швидше сформулювати практичні вміння та навички;

- виявляти та аналізувати типові помилки при виконанні вправ, при складанні комбінацій та варіацій;

- підвищити рівень ерудиції;

- розвивати творчу навчально-пізнавальну діяльність студентів.

В свою чергу схематична систематизація класичного танцю викладачам дозволить:

- підвисити рівень загальної педагогічної і методичної майстерності у своїй творчій діяльності;

- впевнено володіти сучасними методами, формами і засобами викладання;

- на високому рівні проводити навчальний і організаційно-виховний процес;

- аналізувати власні педагогічні, творчі дії в сфері навчання, виховання і розвитку студентів.

Отже, схематичне рішення запису рухів класичного танцю, його багатокомпонентна структура, велике різноманіття вправ екзерсису, значний об'єм матеріалу, який пов'язаний з формуванням у студентів знань, вмінь та навиків дасть змогу нам виділити групи, види, форми рухів класичного танцю.

Створення схематичних таблиць рухів класичного танцю на наш погляд є найбільш ефективною технологією, яка дозволить органічно поєднувати в навчальному процесі професійну спрямованість, орієнтацію на творчу особистість та раціонально організовану самоосвіту студентів під керівництвом викладача.

1. Змістові модулі навчальної дисципліни

I семестр

I. Змістовий модуль

1. Постанова тулубу. Позиції ніг. Позиції та положення рук. Demi plie у I, II, V позиціях.
2. Releve на півпальці в I, II, V позиціях з витягнутих ніг. Battement tendu з I позиції вбік, уперед, назад. Підготовче port de bras.
3. Перегини тулубу біля опори вбік, назад. Passe par terre.
4. Battement tendu з demi plie в I позицію вбік, уперед, назад. Поняття напрямків en dehors et en dedans. Demi rond de jambe par terre en dehors et en dedans.
5. Grand plie у I, II, V позиціях. Battement tendu jete з I позиції вбік, уперед, назад.
6. Rond de jambe par terre en dehors et en dedans. Положення ноги sur le cou-de-pied (вперед, назад, умовне).
7. Battement tendu jete з demi plie в I позицію вбік, уперед, назад. Battement tendu з V позиції вбік, уперед, назад.
8. Temps releve par terre en dehors et en dedans. Temps live soule в I, II, V позиціях.
9. Battement tendu jete з V позиції вбік, уперед, назад. Rond de jambe par terre en dehors et en dedans на demi plie.
10. Battement frappe вбік, уперед, назад носком на підлогу. I port de bras.
11. Battement tendu з demi plie в V позицію вбік, уперед, назад. Changement de pied.
12. Battement tendu pour le pied (з опусканням п'ятки в II позицію). Battement tendu jete з demi plie в V позицію вбік, уперед, назад.
13. Battement fondu носком у підлогу вбік, уперед, назад. II port de bras.
14. Положення ноги passe. Flic вперед і назад на всій стопі.

II. Змістовий модуль

1. Battement frappe вбік, уперед, назад на 45°. Виконання комбінації plie тримаючись однією рукою за опору.
2. Battement fondu вбік, уперед, назад на 45°. Виконання комбінації battement tendu тримаючись однією рукою за опору.
3. Battement soutenu вбік, уперед, назад носком у підлогу. Виконання комбінації battement tendu jete тримаючись однією рукою за опору.
4. Battement retire. Petit pas echappe. Виконання комбінації rond de jambe par terre тримаючись однією рукою за опору.
5. Battement releve lent вбік, уперед, назад з I позиції. Pas de bourre simple (із зміною ніг).

6. Rond de jambe en l'air en dehors et en dedans (підготовча вправа – згинання і розгинання ноги на 45°). Виконання комбінації battement frappe тримаючись однією рукою за опору.
7. Battement releve lent вбік, уперед, назад з V позиції. Battement soutenu вбік, уперед, назад на 45°. Виконання комбінації battement fondu тримаючись однією рукою за опору.
8. Battement developpe вбік, уперед, назад. Grand battement jete вбік, уперед, назад з I позиції.
9. Pas assemble з відкриванням ноги вбік. Виконання комбінації rond de jambe en l'air тримаючись однією рукою за опору.
10. Pas balance. Pas glissade (у всіх напрямках). Виконання елементів adagio тримаючись однією рукою за опору.
11. Grand battement jete вбік, уперед, назад з V позиції.

II семестр

III. Змістовий модуль

1. Demi plie та grand plie у IV позиції. Plie у I, II, IV, V позиції з port de bras.
2. Battement tendu з demi plie у II та IV позиції. III port de bras.
3. Double battement tendu. Battement tendu jete pique.
4. Battement tendu з demi plie у II та IV позиції з переходом на іншу ногу. Demi rond de jambe en dehors et en dedans на 45°.
5. Battement tendu jete pour le pied (із згинанням підйому працюючої ноги). Pas jete.
6. Оберти fouette en dehors et en dedans на $\frac{1}{4}$ кола носком на підлозі. Releve на півпальці з demi plie в I, II, V позиціях.
7. Battement tendu jete balancoir. Півоберти в V позиції на двох ногах із зміною ніг на півпальцях з витягнутих ніг та з demi plie.
8. Точки класу. Поняття epoulement croisee, effacee. Пози epoulement croisee, effacee, ecartee уперед і назад. Оберти fouette en dehors et en dedans на $\frac{1}{2}$ кола носком на підлозі.
9. Пози I, II, III arabesque носком у підлогу та на 45°. Виконання комбінації battement tendu epoulement в малі та великі пози, arabesques.
10. Plie-releve на 45° вбік, уперед, назад. Виконання комбінації battement tendu jete epoulement в малих та великих позах, arabesques.
11. Pas tombe без просування з 45°. Фліс вперед і назад з підйомом на півпальці.
12. Double battement fondu вбік, уперед, назад носком у підлогу. Sissonne simple.
13. Double battement frappe вбік, уперед, назад носком у підлогу. Rond de jambe en dehors et en dedans на 45°.
14. Rond de jambe en l'air en dehors et en dedans.

15. Preparation до pirouette sur le cou-de-pied en dehors et en dedans з V позиції.
16. Double battement fondu вбік, уперед, назад на 45°.
17. Double battement frappe вбік, уперед, назад на 45°.

IV. Змістовий модуль

1. Petit battement sur le cou-de-pied (з рівномірним перенесенням ноги). Pirouette sur le cou-de-pied en dehors et en dedans з V позиції із закінченням в V і IV позиції.
2. Releve на півпальці з ногою sur le cou-de-pied.
3. Виконання комбінації battement fondu epoulement в малі та великі пози, arabesques.
4. Petit battement sur le cou-de-pied (з акцентом).
5. Sissonne ferme на 45°.
6. Виконання комбінації battement frappe epoulement в малі та великі пози, arabesques.
7. Releve на півпальці вбік, уперед, назад з ногою на 45°.
8. Temps lie par terre.
9. Sissonne ouverte на 45°.
10. Battement developpe passé у всіх напрямках.
11. Grand battement jete pointe (pigue).
12. Виконання елементів adagio epoulement у великих позах, arabesques.
13. Pas de bourre de cote (без зміни ніг). Виконання комбінації grand battement jete epoulement у великі пози, arabesques.

III семестр

I. Змістовий модуль

1. Grand plie починаючи з півпальців. Пози IV arabesque.
2. Demi rond de jambe en dehors et en dedans на 45° на demi plie. Battement fondu у пози на півпальці у всіх напрямках.
3. Battement frappe у пози на півпальці у всіх напрямках. III port de bras з ногою відкритою вперед чи назад (розтяжка).
4. Demi rond de jambe en dehors et en dedans на 45° на півпальцях. Обертання на півпальцях двох ніг у V позиції починаючи з витягнутих ніг та з demi plie. Temps live soule по IV позиції.
5. Double battement fondu у пози на півпальцях у всіх напрямках. Temps leve у позі I, II arabesque (сценічний sissonne).
6. Preparation до pirouette sur le cou-de-pied en dehors et en dedans з II позиції через battement tendu. Preparation до pirouette sur le cou-de-pied en dehors et en dedans з II позиції через півпальці.
7. Pas de bourre simple en tournant en dehors et en dedans.

8. Double battement frappe на півпальцях у всіх напрямках. Petit battement sur le cou-de-pied на півпальцях.
9. Grand battement jete passe par terre. Sissonne ferme на 90°. Sissonne ouverte на 90°.
10. Grand rond de jambe developpe на 90° en dehors et en dedans. Rond de jambe en l'air на півпальцях. IV port de bras.
11. Flic -flac у два темпи. Petit pas echappe в IV позицію.
12. Battement fondu з plie releve на півпальці в пози у всіх напрямках. Rond de jambe en l'air з plie releve.
13. Battement frappe з releve на півпальці у всіх напрямках. Double battement frappe з releve на півпальці у всіх напрямках.
14. Petit pas echappe з завершенням на одну ногу, друга в положенні sur le cou-de-pied вперед і назад. Grand pas echappe на II і IV позиції.
15. Pirouette sur le cou-de-pied en dehors et en dedans з II позиції через battement tendu із закінченням в V і IV позиції. Pirouette en dehors et en dedans з II позиції через півпальці із закінченням в V і IV позиції.

II. Змістовий модуль

1. Battement releve lent та battement developpe на 90° у пози з підйомом на півпальці.
2. Маленькі пози в demi plie, що завершують вправи.
3. Battement frappe на півпальцях із закінченням у малі пози на demi plie.
4. Battement soutenu на 90° з підйомом на півпальці у всіх напрямках.
5. Petit battement на півпальцях із закінченням у малі пози на demi plie.
6. Pas assemble з відкриванням ноги вперед і назад epoulement.
7. Tours chaine.
8. Double battement frappe на півпальцях з закінченням у малі пози на demi plie.
9. Pas de bourre suivi на місці та з просуванням.
10. Petit pas de chat.
11. Pas emboite вперед і назад sur le cou-de-pied на місці та з просуванням.

IV семестр

III. Змістовий модуль

1. Battement fondu з plie releve та demi rond de jambe на 45° en dehors et en dedans. ½ tours en dehors et en dedans з plie releve на 45°.
2. Оберти fouette en dehors et en dedans на ¼ та ½ кола з ногою на 45°. Releve на півпальці з ногою на 90°.
3. Rond de jambe en l'air з plie releve на півпальці en dehors et en dedans. Battement tendu en tournant en dehors et en dedans на 1/8, ¼ кола у всіх напрямках.

4. Battement releve lent et battement developpe з plie releve et demi rond de jambe на 90°.
5. Flic-flac в один темп.
6. Battement tendu jete en tournant en dehors et en dedans на 1\8, ¼ кола у всіх напрямках.
7. Пози attitude croisee, effacee.
8. Changement de pied en tounent.
9. Оберти en dehors et en dedans з пози в позу через passe на 90°.
10. Preparation до pirouette з IV позиції en dehors et en dedans із закінченням в V і IV позиції.
11. Pas de chat. Pas tombe з просуванням у всіх напрямках.
12. Rond de jambe par terre en tournant en dehors et en dedans на 1\8, ¼ кола.
13. V port de bras.

IV. Змістовий модуль

1. Temps lie на 45°.
2. Double pas assemble.
3. Petit pas jete з просуванням.
4. Pirouette з IV позиції en dehors et en dedans із закінченням в V і IV позиції.
5. Pas de bourre ballote.
6. Pas glissade en tournant en dehors et en dedans на ¼ та ½ кола.
7. Pas balance en tournant на ¼ кола.
8. Pas emboite на 45° на місці та з просуванням.
9. Sissonne tombe у пози.
10. Pas tombe на місці з півобертом en dehors et en dedans.
11. Pas courru.
12. Petit pas chasse.

V семестр

I. Змістовий модуль

1. Оберти fouette en dehors et en dedans на ¼ та ½ кола з ногою на 90°. Grand rond de jambe jete en dehors et en dedans. Battement fondu на 90° в пози на всій стопі у всіх напрямках.
2. Flic-flac en tournant en dehors et en dedans на 180°. Battement battus sur le sou-de-pied вперед, назад en face.
3. Battement double frappe en tournant en dehors et en dedans на ¼ та ½ кола. Sissonne simple en tournant на ¼ та ½ кола.
4. Battement releve lent et battement developpe з plie releve на півпальці. Grand sissonne ouverte з просуванням.
5. Grand battement jete developpe у всіх напрямках. Pas ballote носком в підлогу та на 45°.

6. Tour lent en dehors et en dedans у великих позах. Grand pas assemble убік і вперед в epoulement.

II. Змістовий модуль

1. Flic-flac en tournant en dehors et en dedans на 360°. Складання студентами комбінацій для середньої групи дитячого аматорського колективу.
2. Battement fondu на 90° в пози на півпальці у всіх напрямках. Складання студентами комбінацій для середньої групи дитячого аматорського колективу.
3. Battement battus sur le cou-de-pied вперед, назад epoulement. Складання студентами комбінацій для середньої групи дитячого аматорського колективу.

VI семестр

III. Змістовий модуль

1. Temps releve на 90°. Rond de jambe en l'air en dehors et en dedans на 90° на півпальцях.
2. Battement tendu pour batteries. VI port de bras.
3. Battement releve lent plie releve на півпальці з demi rond de jambe en dehors et en dedans.
4. Grand battement jete balancoir у всіх напрямках. Grand pas echappe у II та IV позиції en tournant на 1/2 та повне коло.
5. Оберти en dehors (pirouettes pigues) et en dedans (pirouettes degage) по прямій лінії та діагоналі з просуванням.
6. Battement developpe plie-releve на півпальці з demi rond de jambe en dehors et en dedans. Grand battement jete passé на 90°.
7. Sissonne ferme et sissonne ouverte в пози.

IV. Змістовий модуль

1. Rond de jambe en l'air en dehors et en dedans на 90° з plie- releve на півпальці.
2. Battement developpe ballotte у всіх напрямках.
3. Tour lent en dehors et en dedans з пози в позу через passé на 90°.
4. Оберти fouette en dehors et en dedans на 1/4, 1/2 кола з ногою на 90°. Складання студентами комбінацій для старшої групи дитячого аматорського колективу.
5. Battement developpe tombe із завершенням носком у підлогу та на 90°. Складання студентами комбінацій для старшої групи дитячого аматорського колективу.

6. Pas emboite en tournant з просуванням вбік та по діагоналі. Складання студентами комбінацій для старшої групи дитячого аматорського колективу.

VII семестр

I. Змістовий модуль

1. Double rond de jambe en l'air en dehors et en dedans на всій стопі та на півпальцях. Temps lie на 90°.
 2. Entrechat guater. Entrechat trois. Royal.
 3. Pas assamble en tournant на ¼ кола. Pas ballotte носком у підлогу, на 45°.
 4. Pas failli. Складання студентами комбінацій для 4-5 класу гуртку середньоосвітньої школи.
 5. Grand pas jete. Складання студентами комбінацій для 4-5 класу гуртку середньоосвітньої школи.
 6. Pas de bourre dessus-dessous. Складання студентами комбінацій для 4-5 класу гуртку середньоосвітньої школи.
- Під час II змістовного модулю студенти знаходяться на практиці.

VIII семестр

III. Змістовий модуль

1. Battement developpe з кроком balance.
2. Grand battement jete з обертом fouette.
3. Pas echappe battu.
4. Pas assamble battu та pas jete battu. Складання студентами комбінацій для 7-9 класу гуртку середньоосвітньої школи.
5. Grand pas de chat. Складання студентами комбінацій для 7-9 класу гуртку середньоосвітньої школи.
6. Pas de basgue en dehors et en dedans. Складання студентами комбінацій для 7-9 класу гуртку середньоосвітньої школи.

IV. Змістовий модуль

1. VI port de bras як підготовка до tours у великих позах.
2. Tours у великих позах.
3. Renverse.
4. Pas jete entrelace.
5. Sout de basgue. Складання студентами комбінацій для 10-12 класу гуртку середньоосвітньої школи.

ІХ семестр

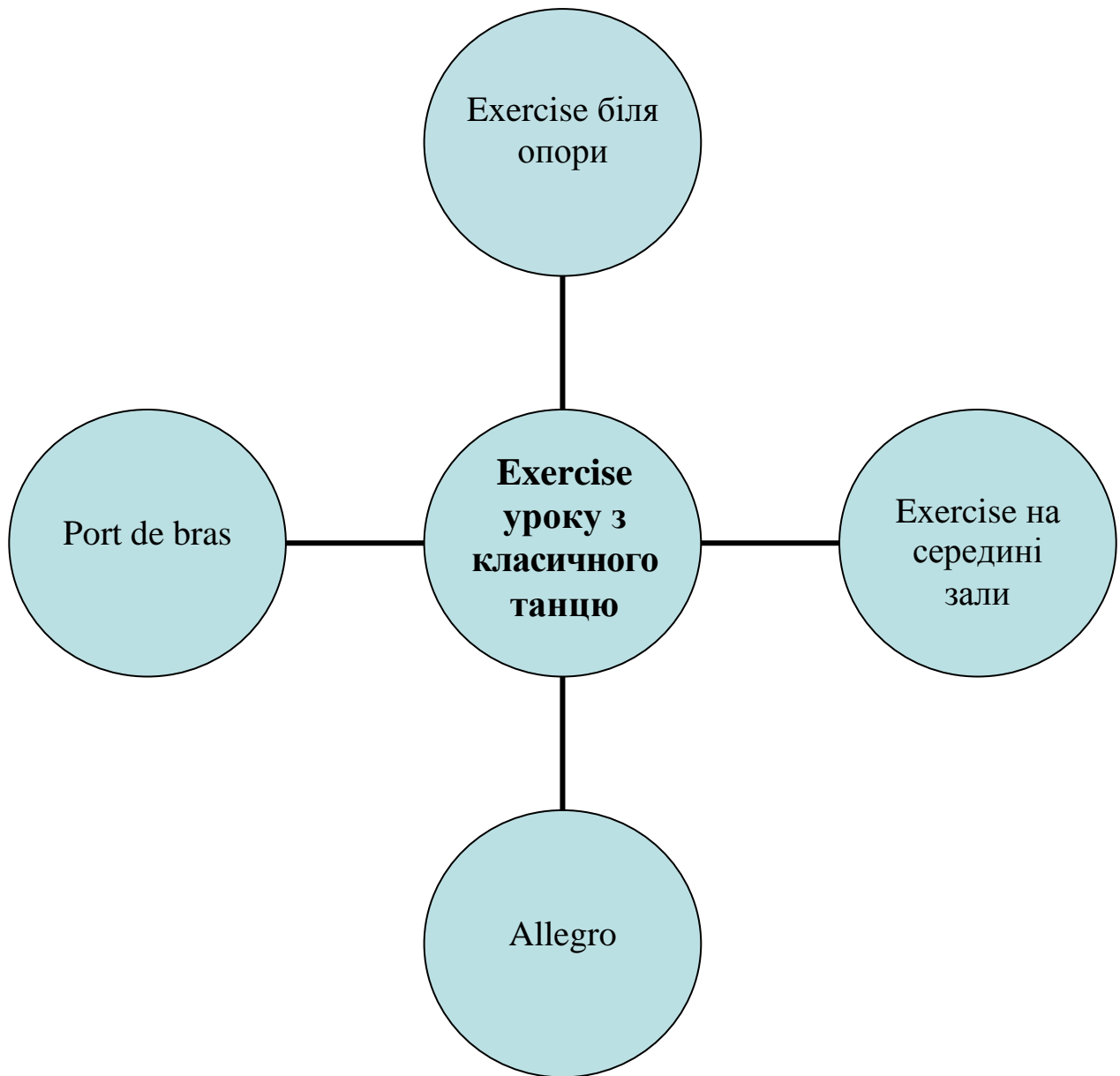
I. Змістовий модуль

1. Tours fouette.
2. Temps lie на 90° з pirouette en dehors et en dedans.
3. Grand fouette з закінченням в attitude croisee.
4. Grand pas jete в позах attitude croisee et effacee.
5. Складання студентами комбінацій уроку.
6. Складання студентами комбінацій уроку.
7. Складання студентами комбінацій уроку.
8. Контрольне практичне заняття.

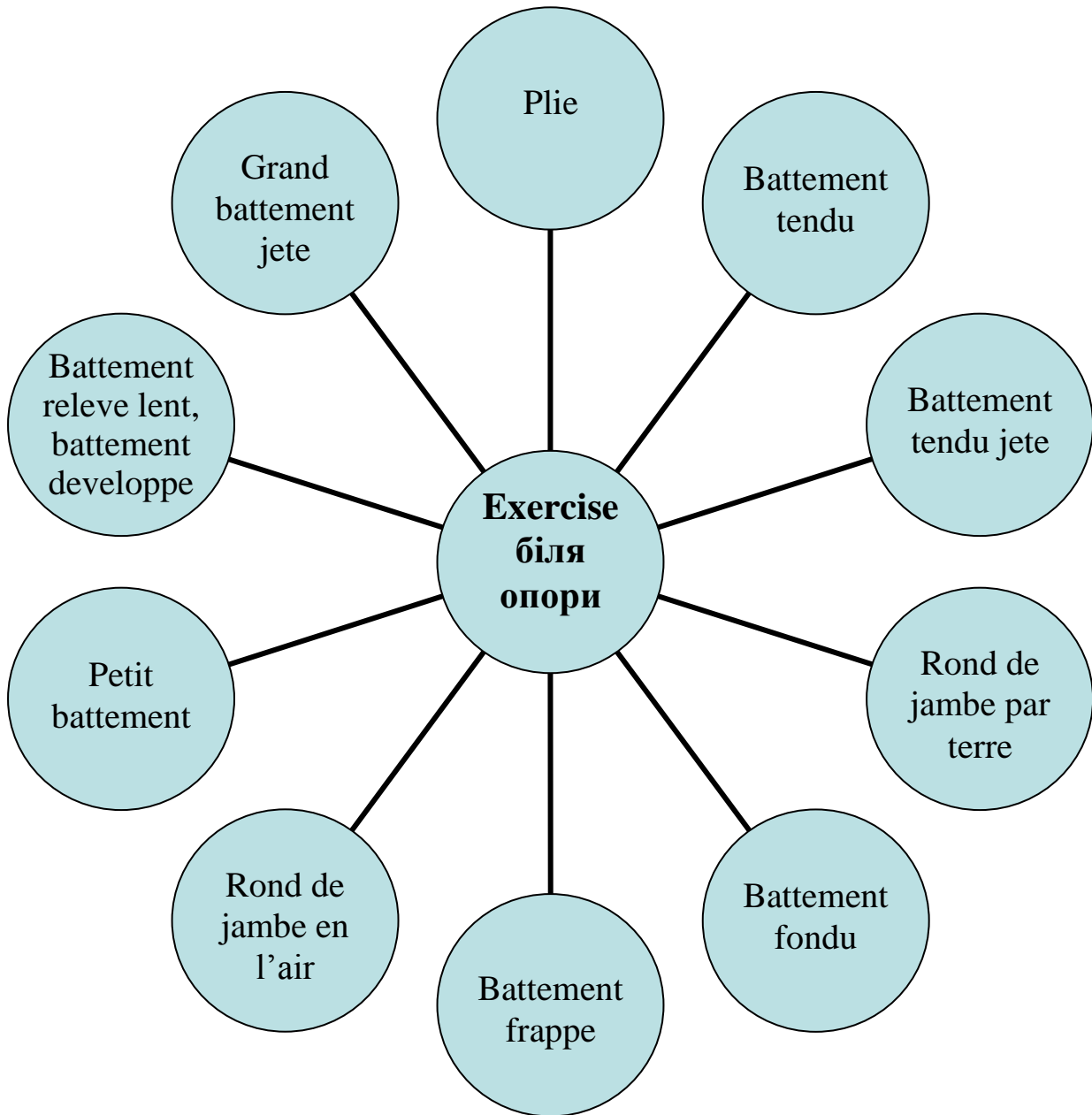
II. Змістовий модуль

1. Проведення студентами частин уроку (з метою вивчення складених ними комбінацій).
2. Проведення студентами частин уроку (з метою вивчення складених ними комбінацій).
3. Проведення студентами частин уроку (з метою вивчення складених ними комбінацій).
4. Проведення студентами частин уроку (з метою вивчення складених ними комбінацій).
5. Проведення студентами частин уроку (з метою вивчення складених ними комбінацій).
6. Контрольне практичне заняття.

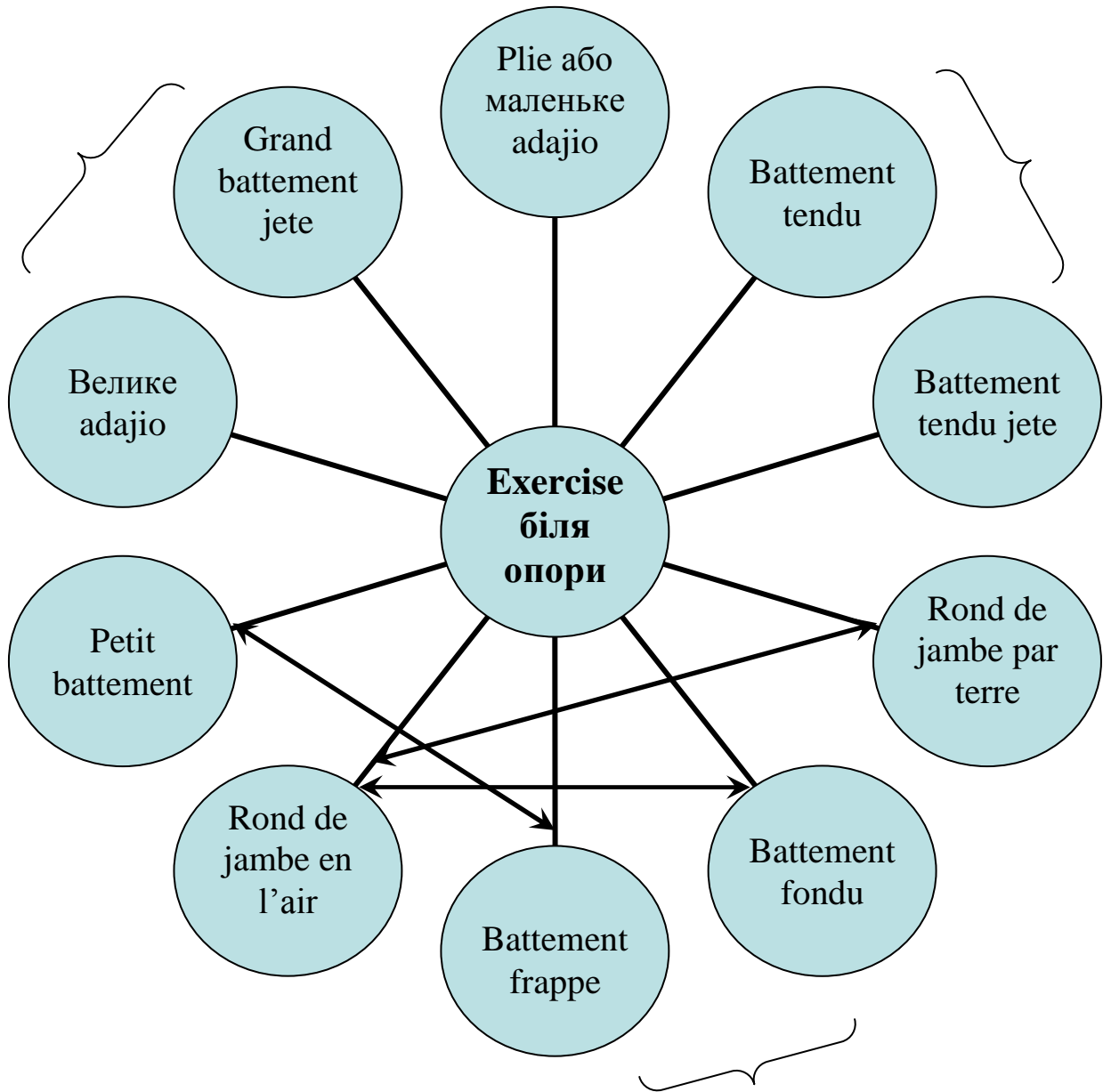
2. Exercise уроку з класичного танцю

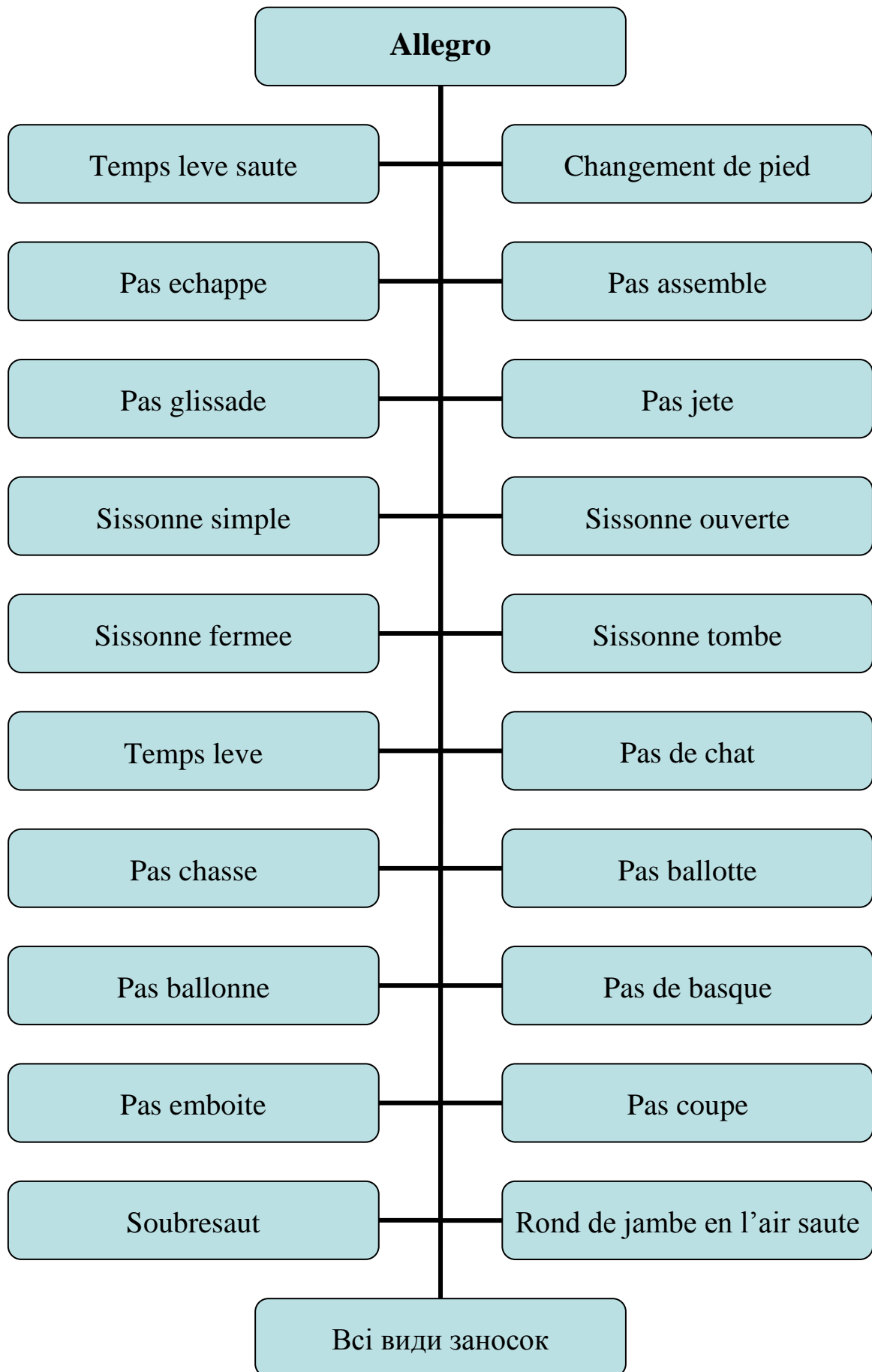
2.1. Exercice біля опори

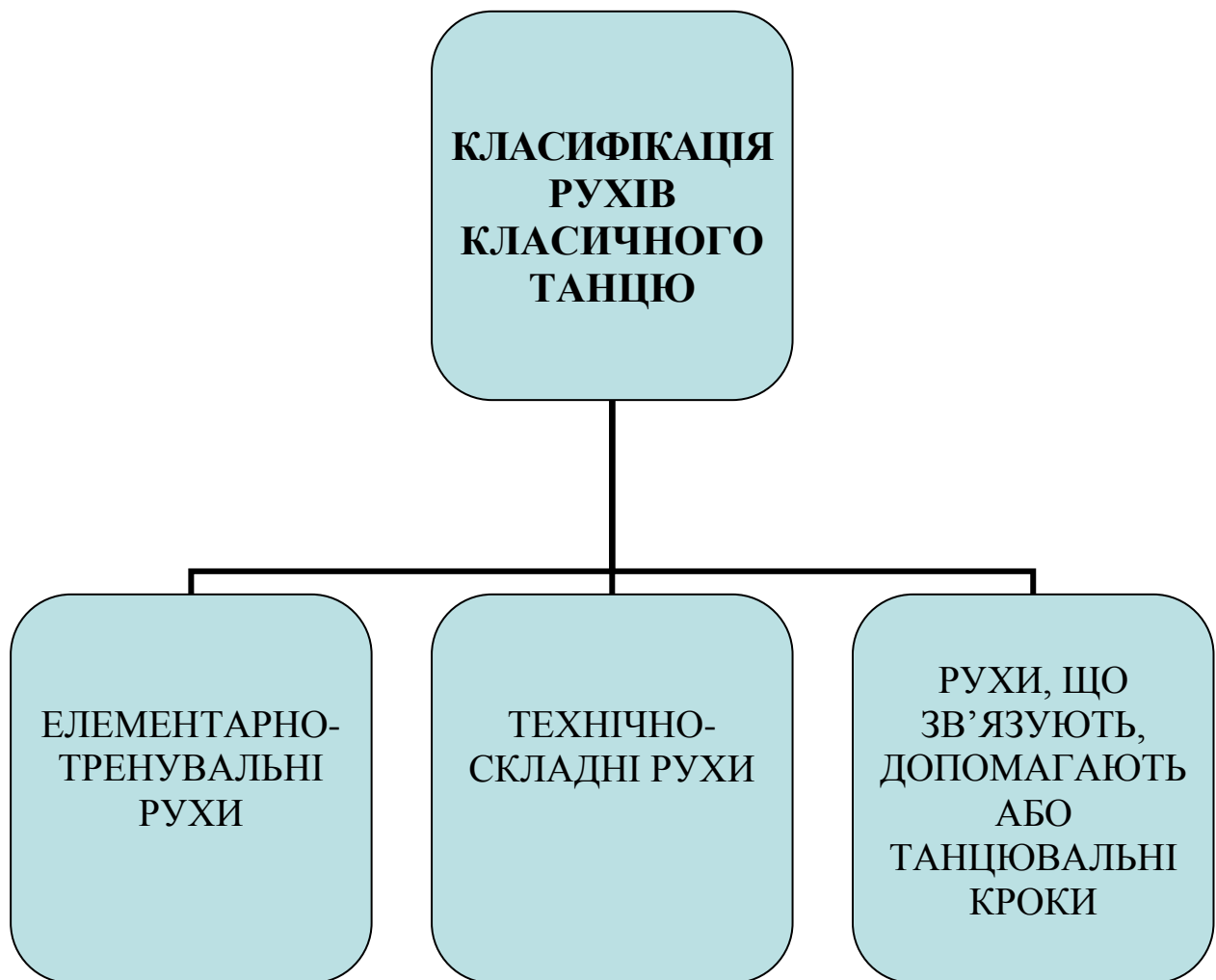
2.2. Exercise на середині зали

2.3 Allegro

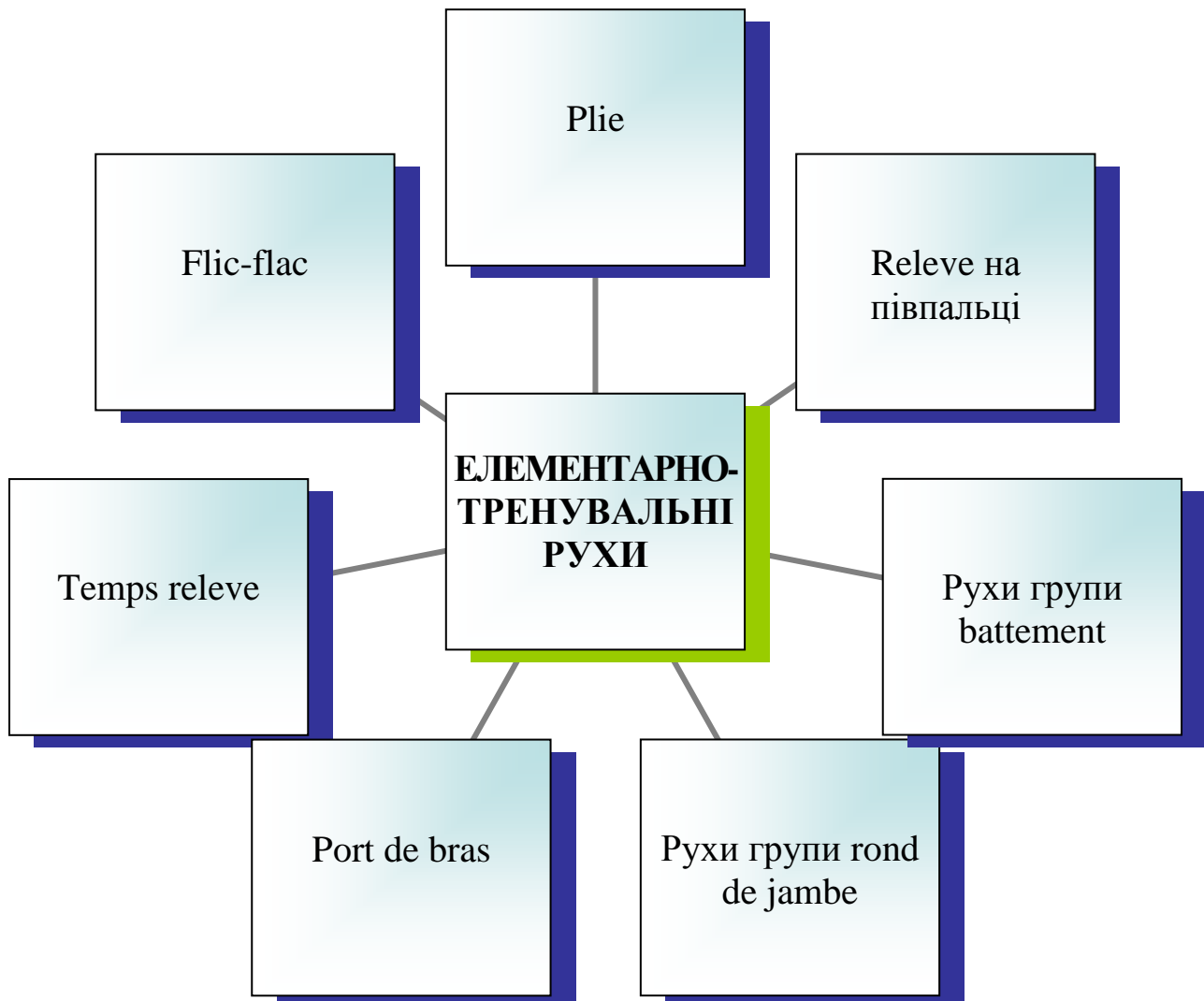

3. Загальна характеристика рухів класичного танцю

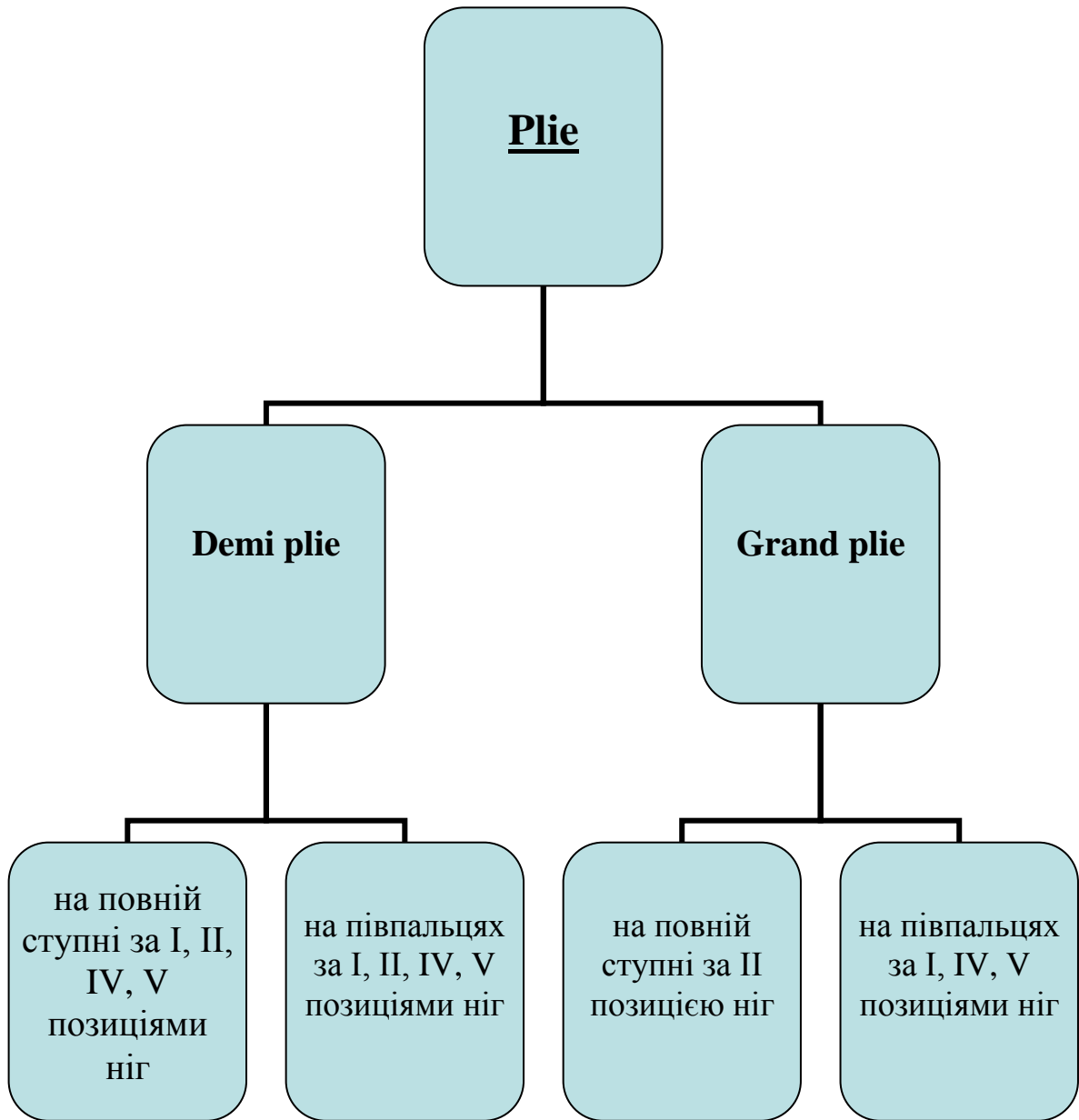

4. Елементарно-тренувальні рухи класичного танцю

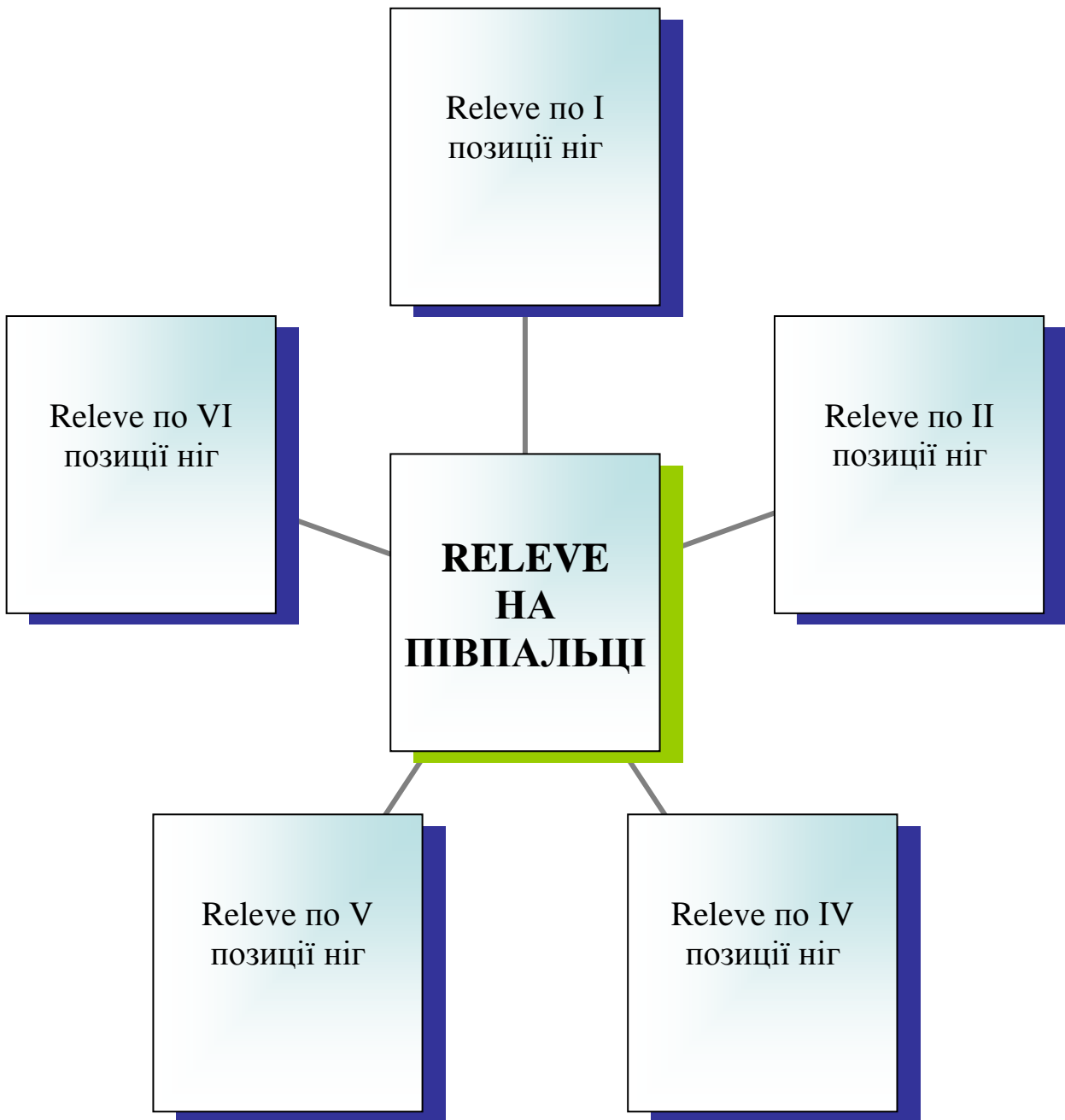
Елементарно - тренувальні рухи – це елементарні переміщення ніг та рук, зміна положення тіла у просторі, яке забезпечує опанування елементів всіх частин уроку класичного танцю (біля опори, на середині та allegro).

4.1. Plie

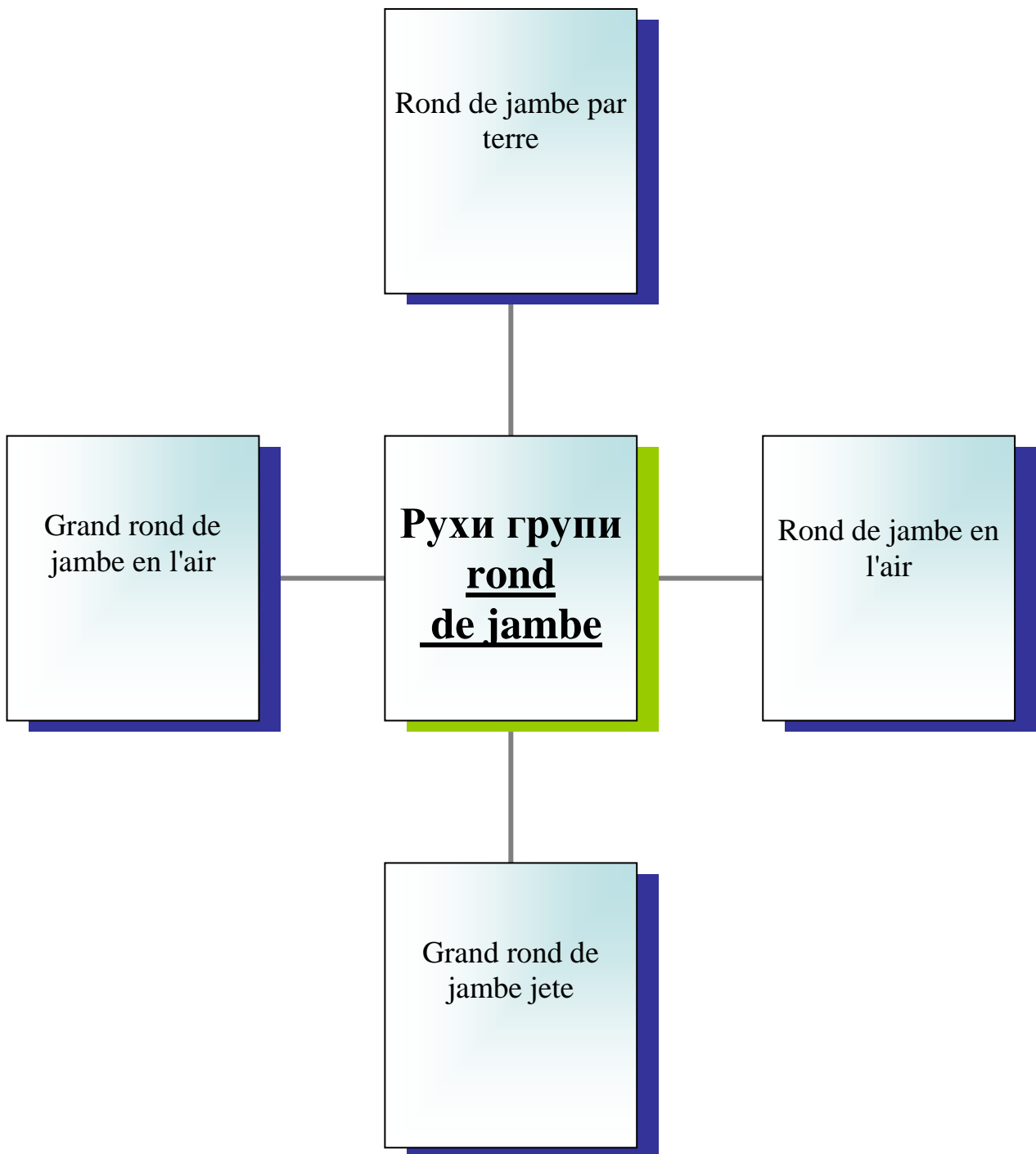
4.2. Releve на півпальці

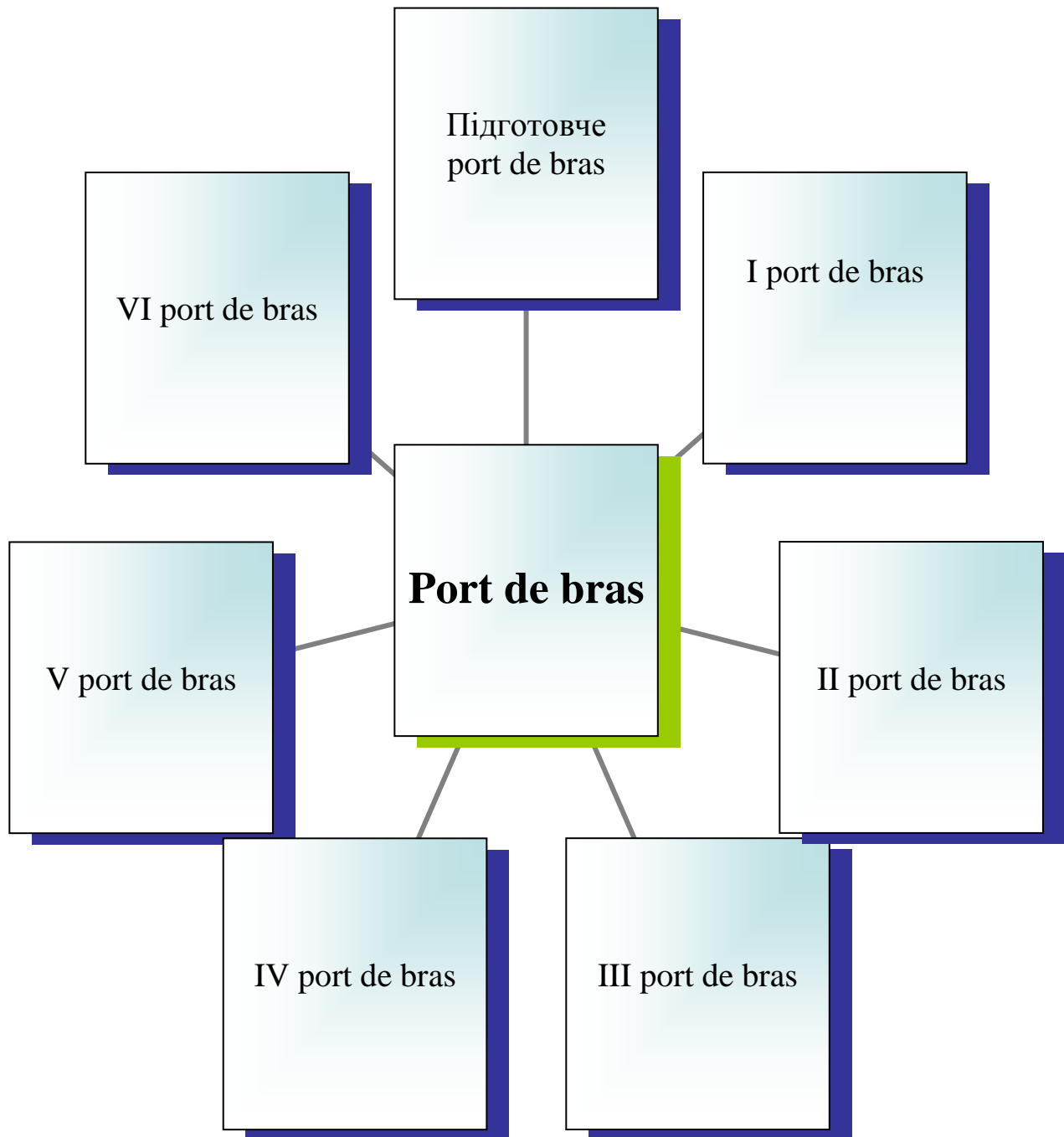
4.3. Рухи групи battement

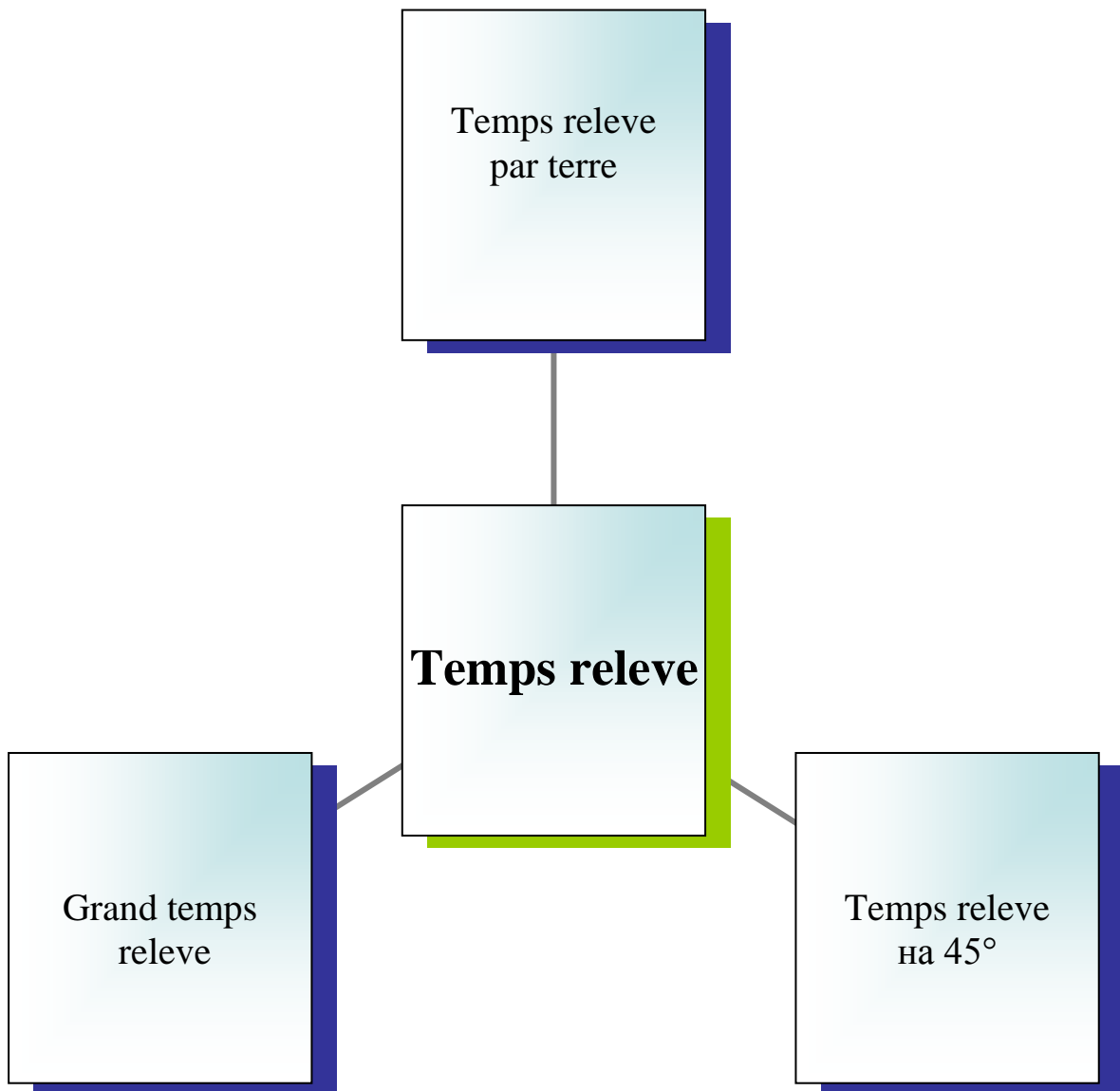
4.4. Рухи групи rond de jambe

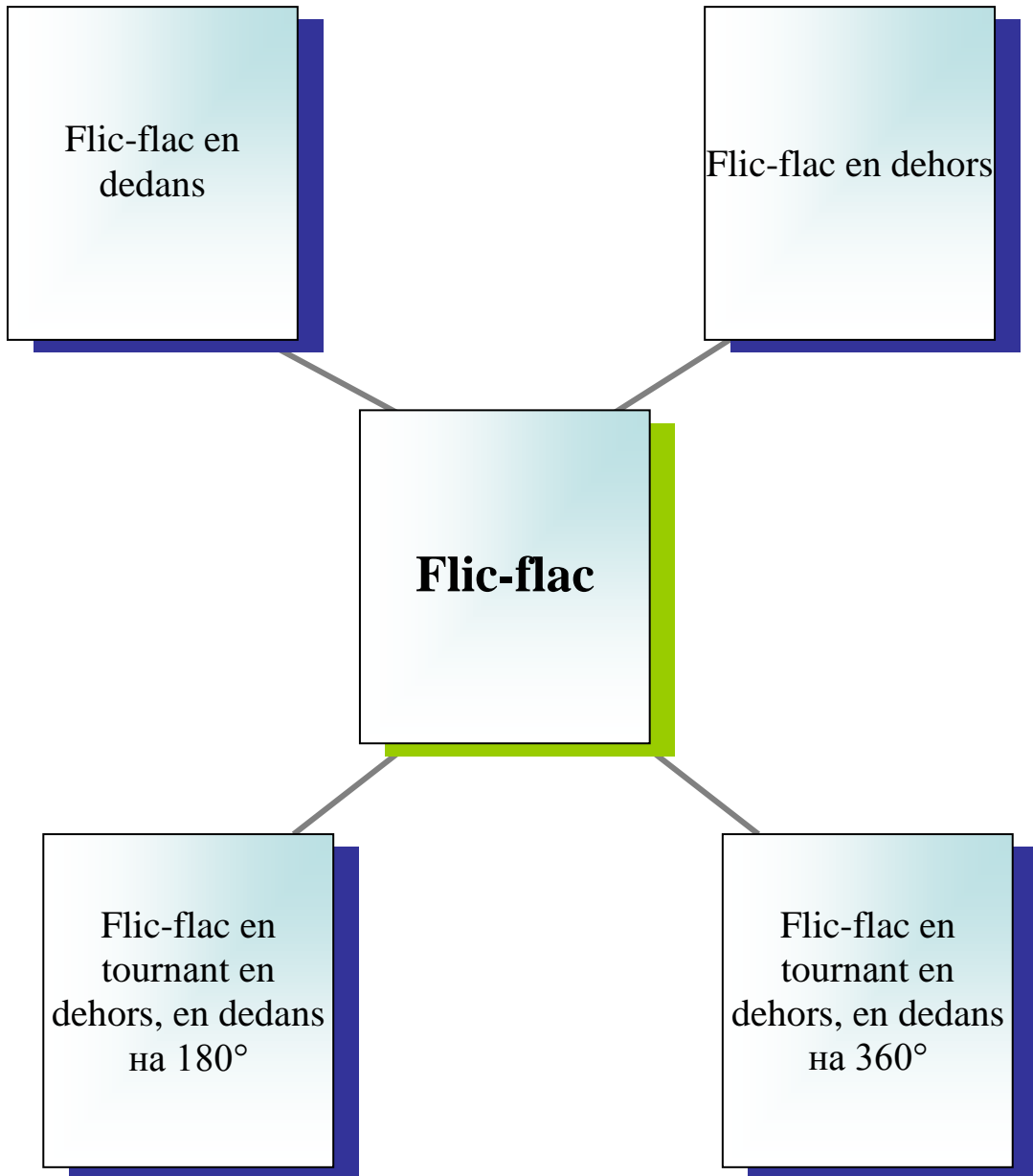
4.5. Port de bras

4.6. Temps releve

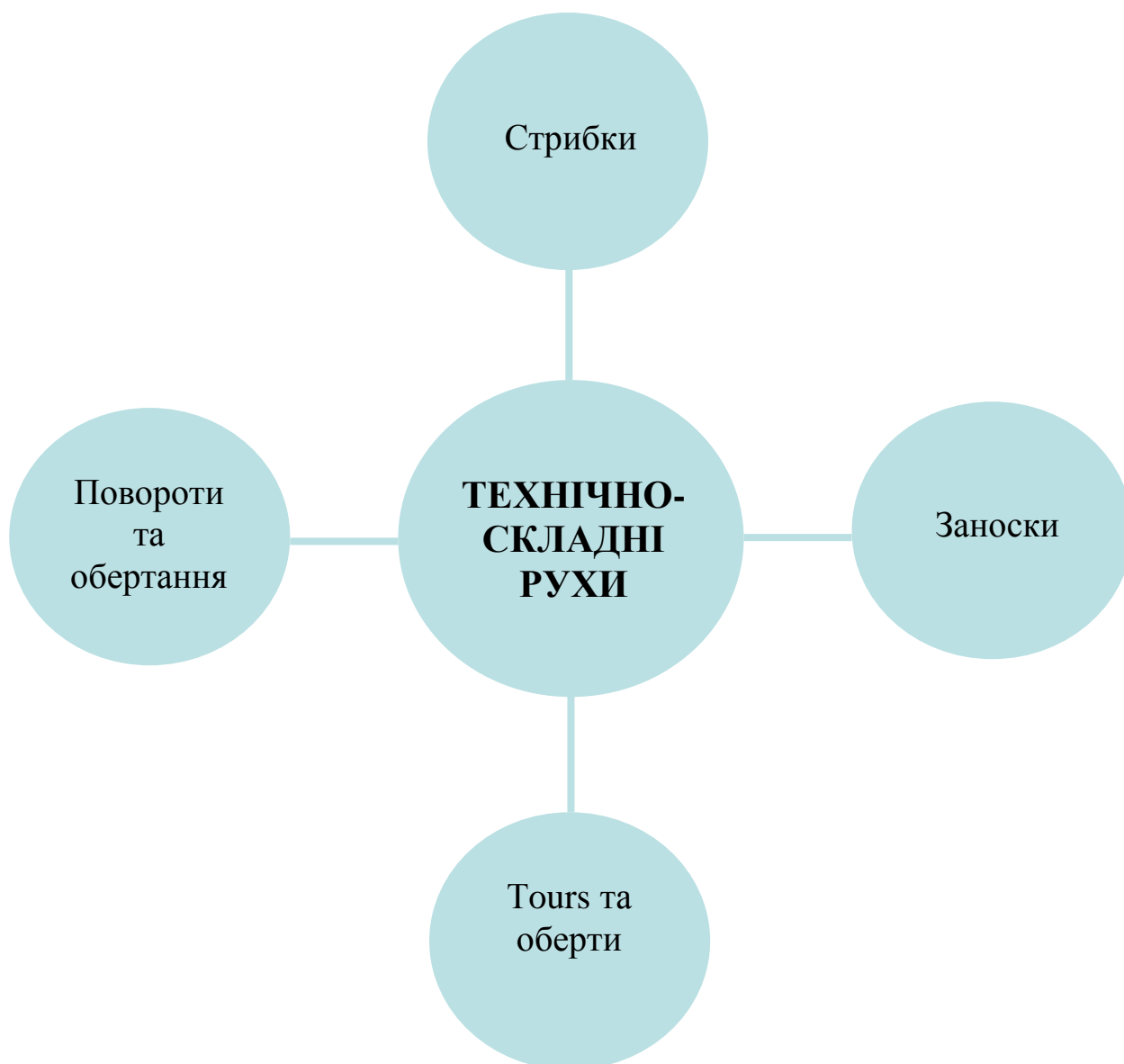

4.7. Flic-flac

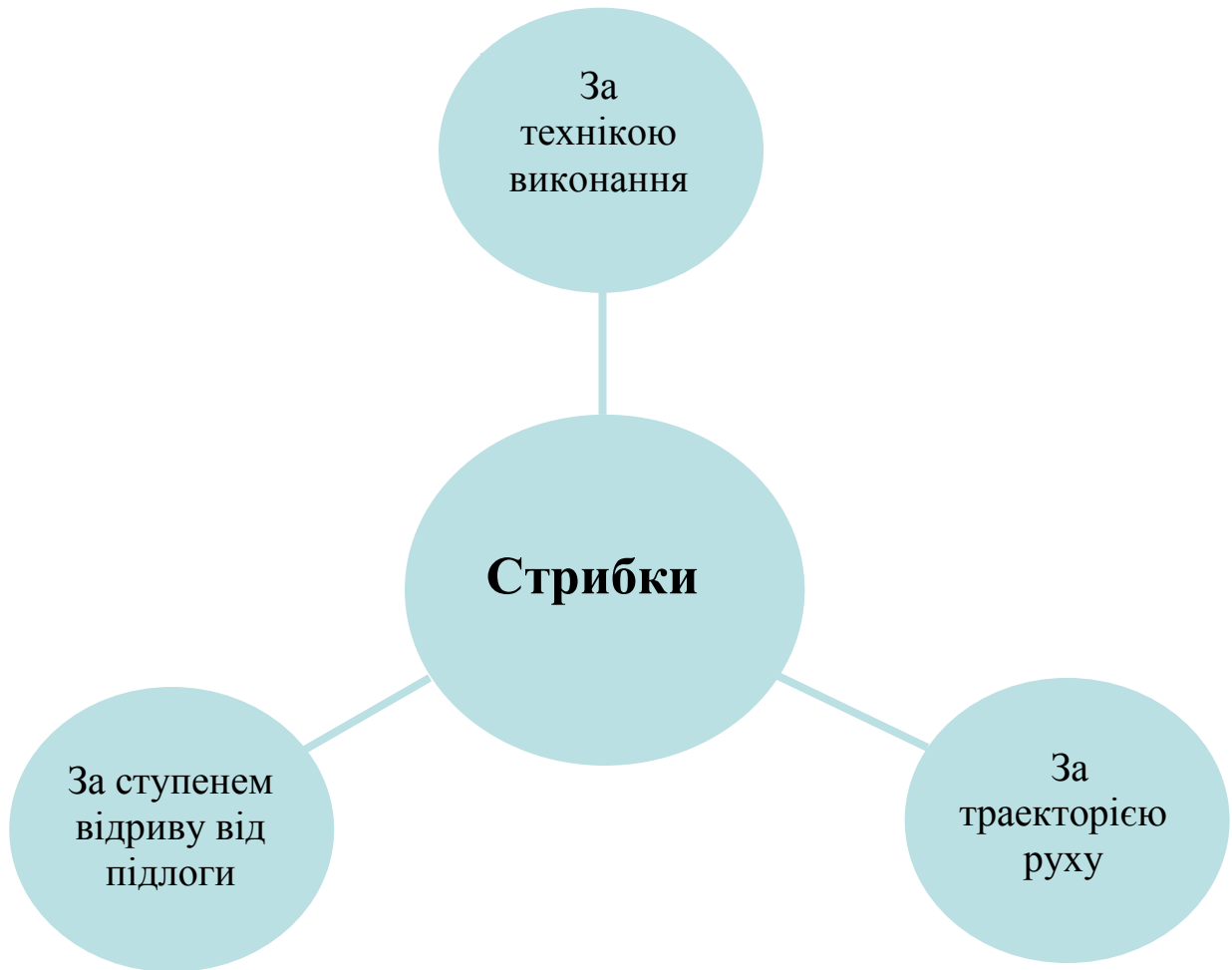

5. Технічно-складні рухи

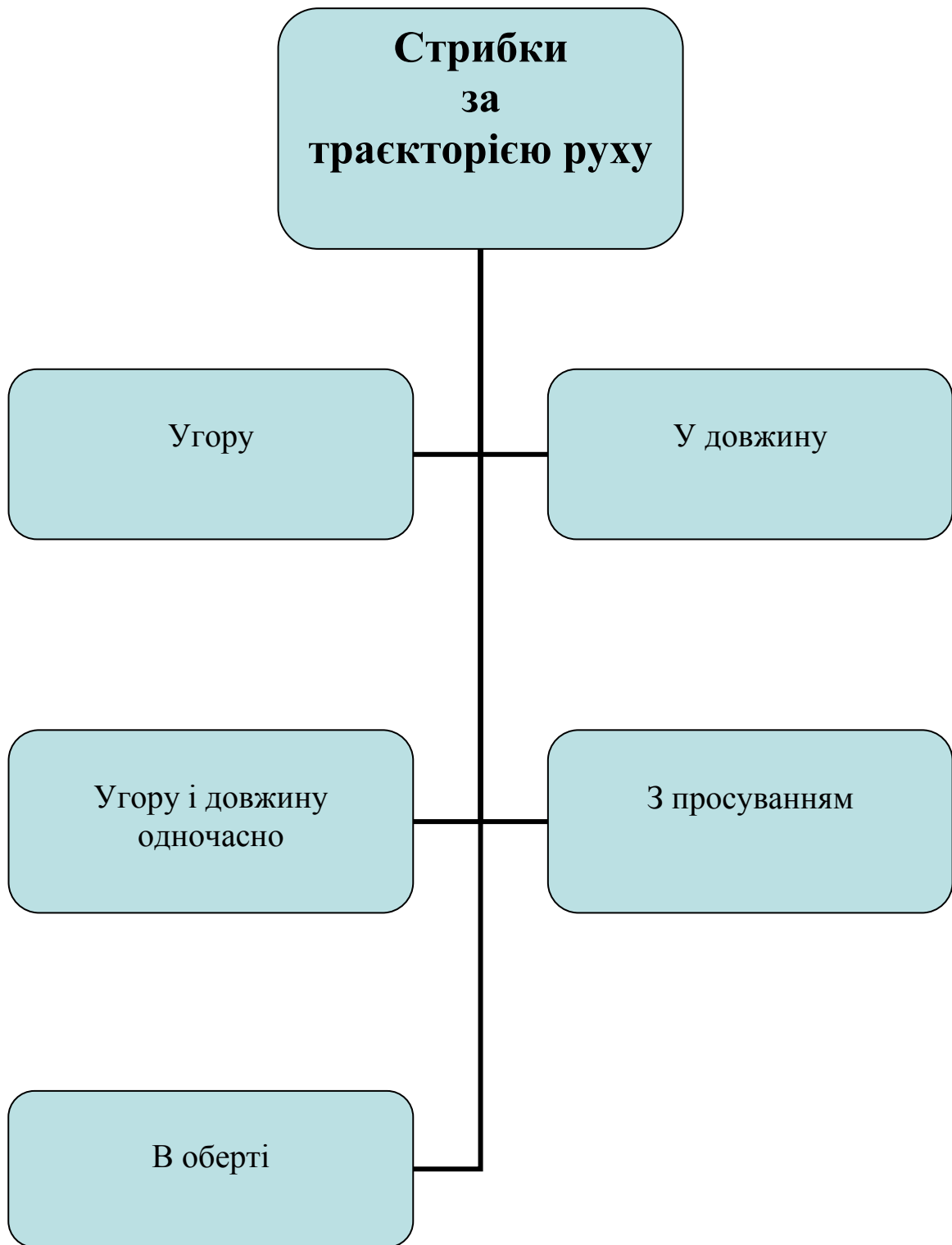
Технічно–складні рухи – це ускладнені за технікою виконання переміщення, зміни положення тіла у просторі, які потребують додаткових професійних навичок і певних зусиль у танцівника.

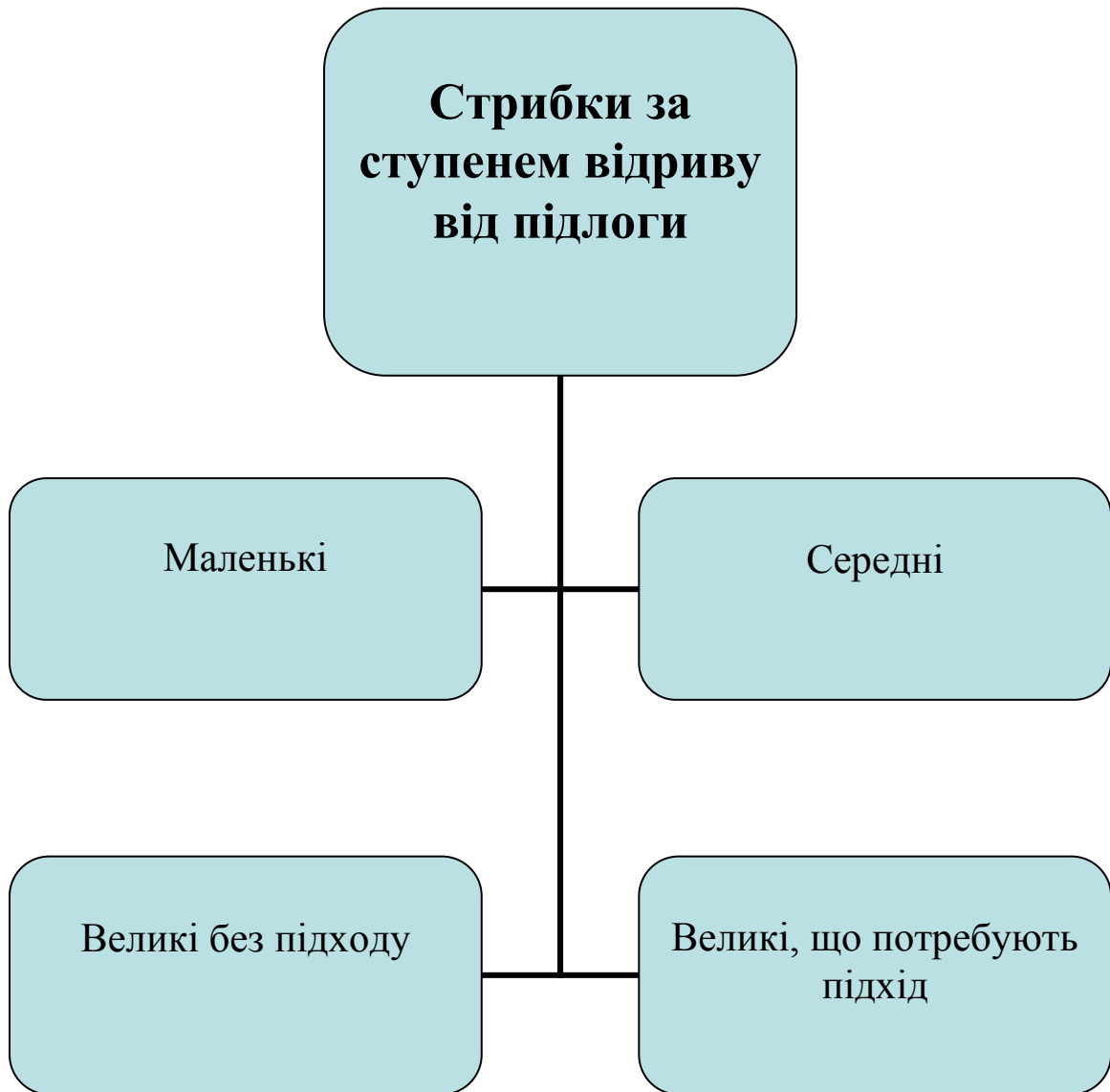
5.1. Стрибки

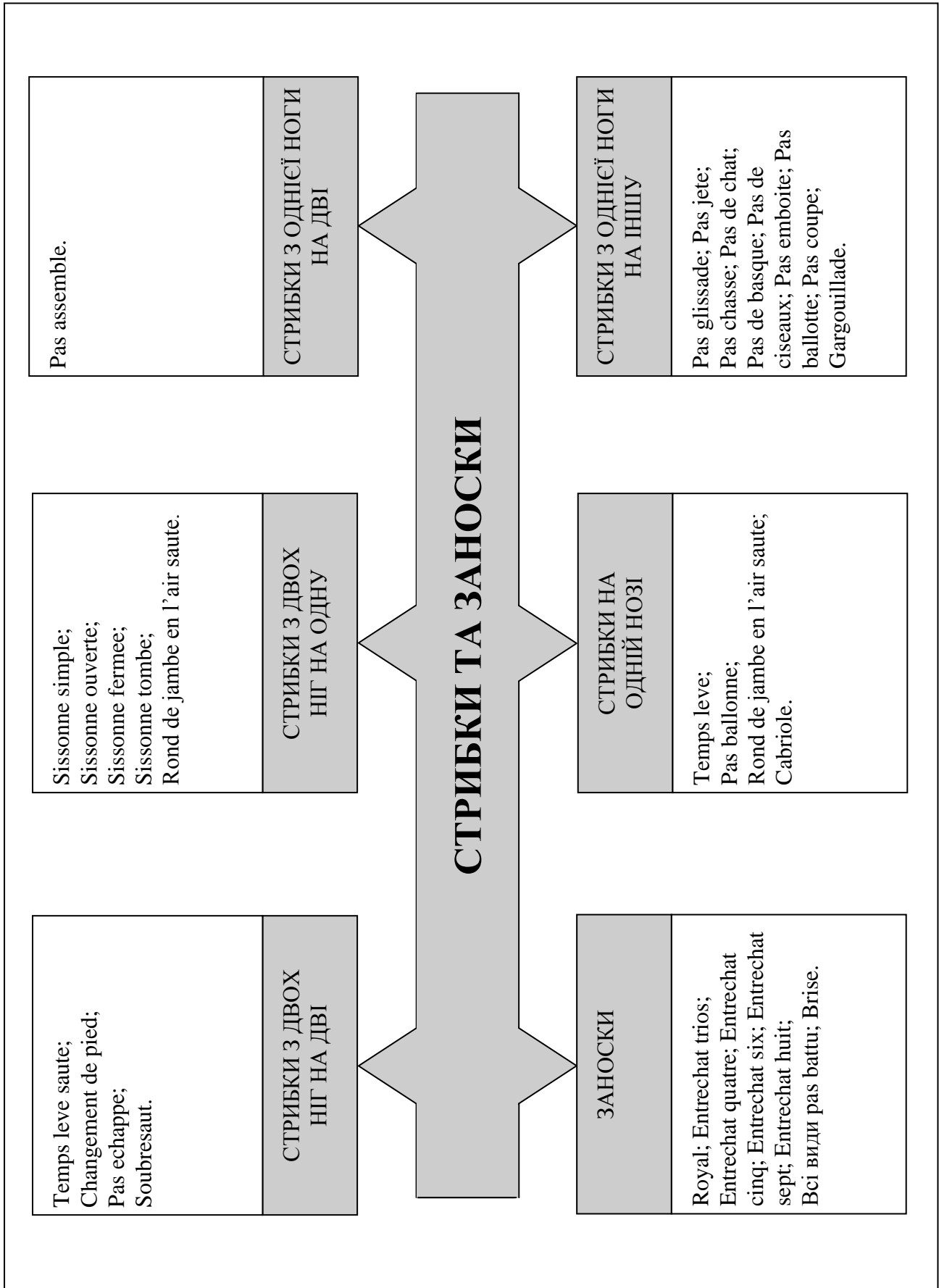
5.2. Стрибки за траєкторією руху

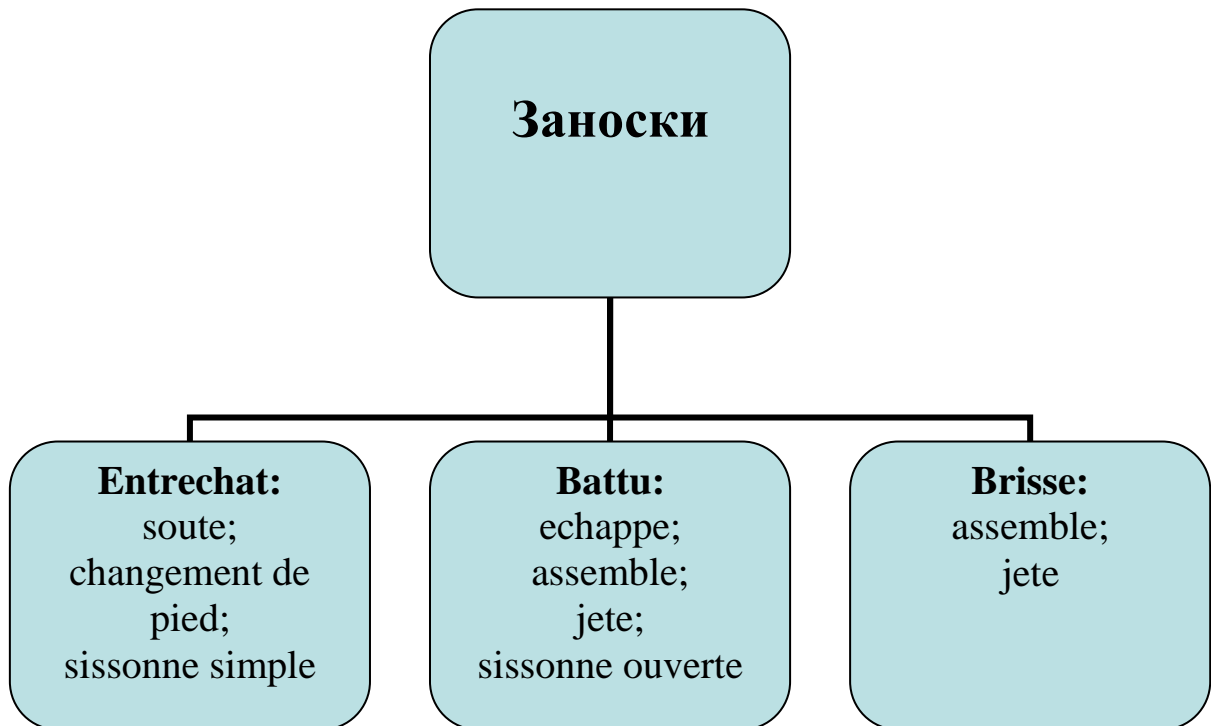
5.3. Стрибки за ступенем відриву від підлоги

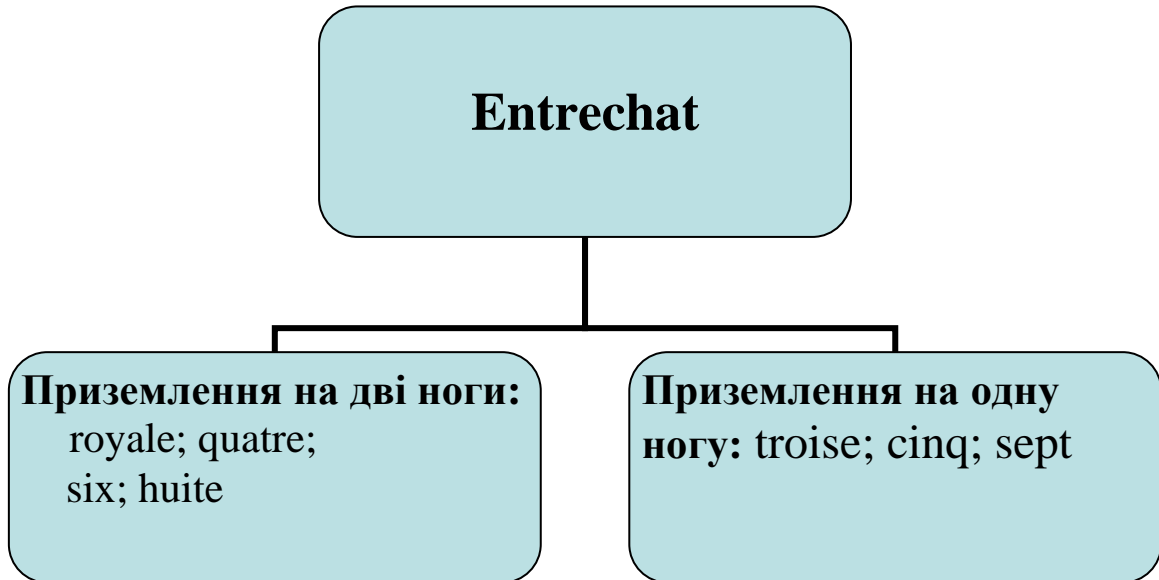
5.4 Стрибки та заноски

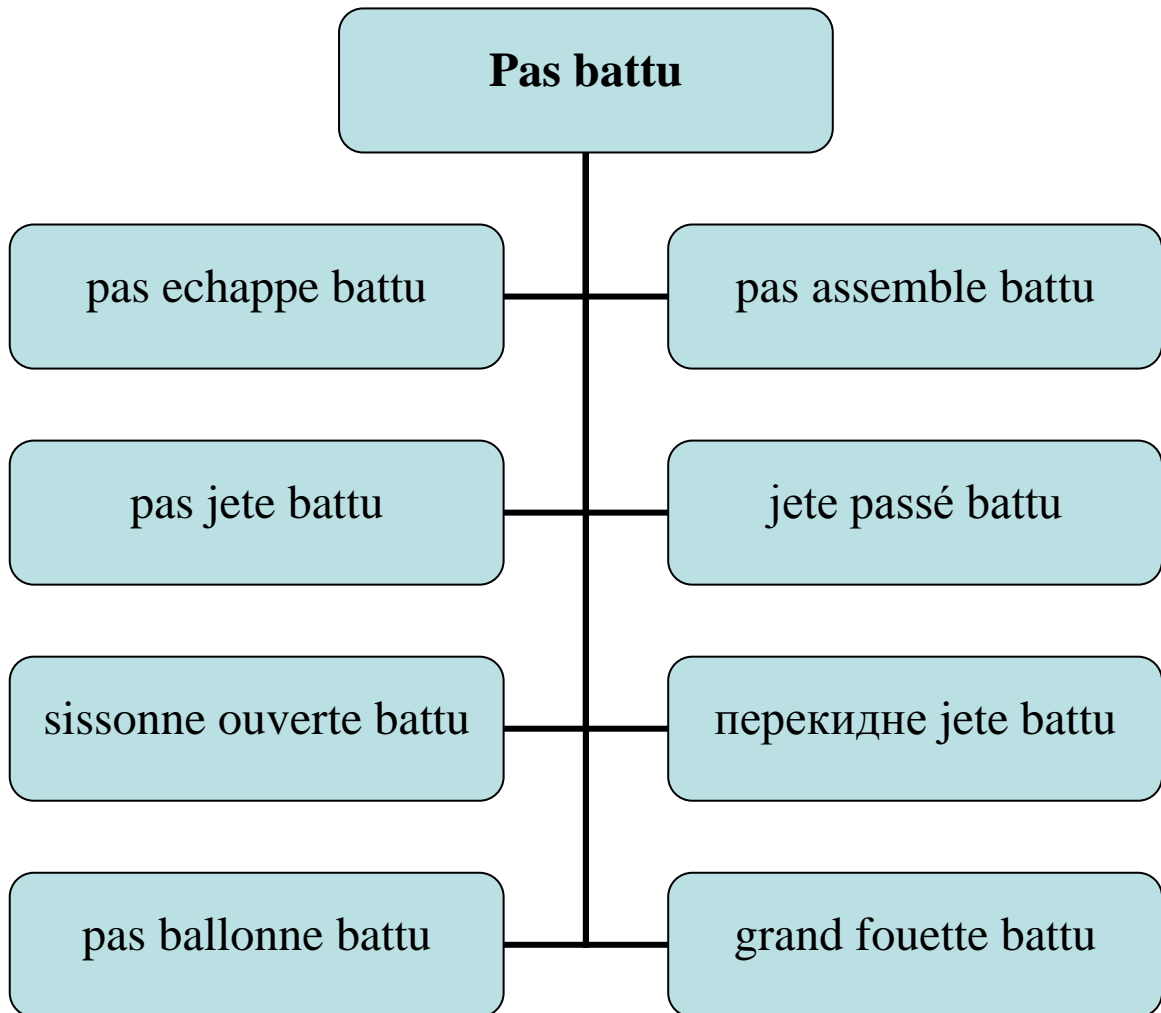
5.5. Заноски

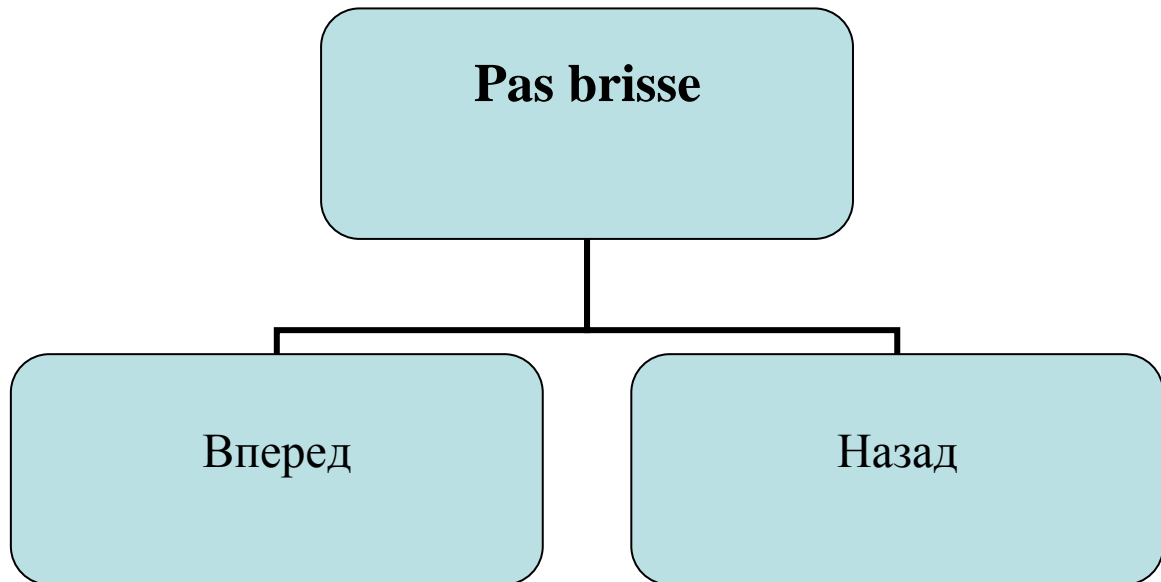
5.6. Entrechat
(зміна ніг у напрямку II позиції)

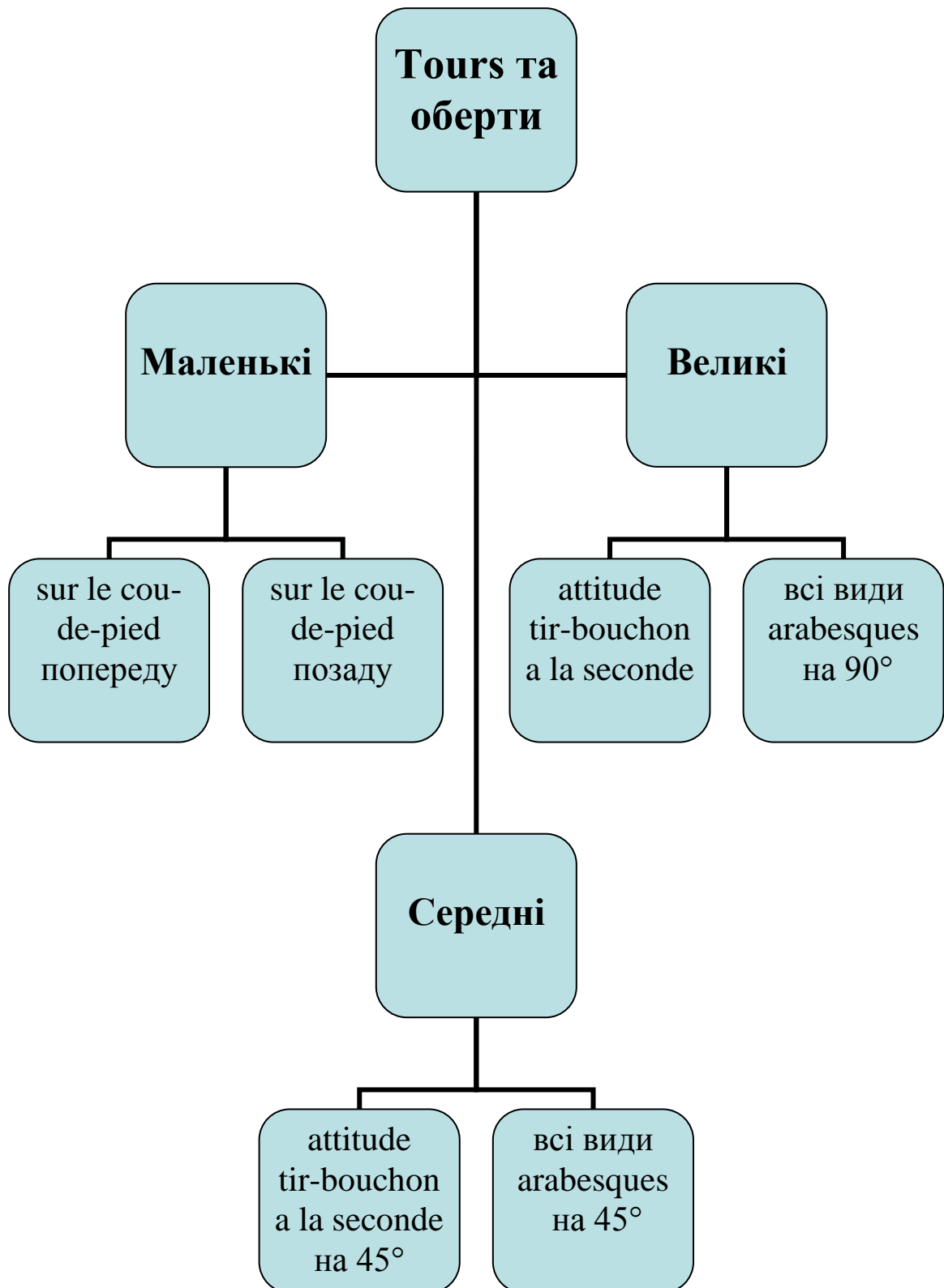
5.7. Battu
(зміна ніг у напрямку II позиції)

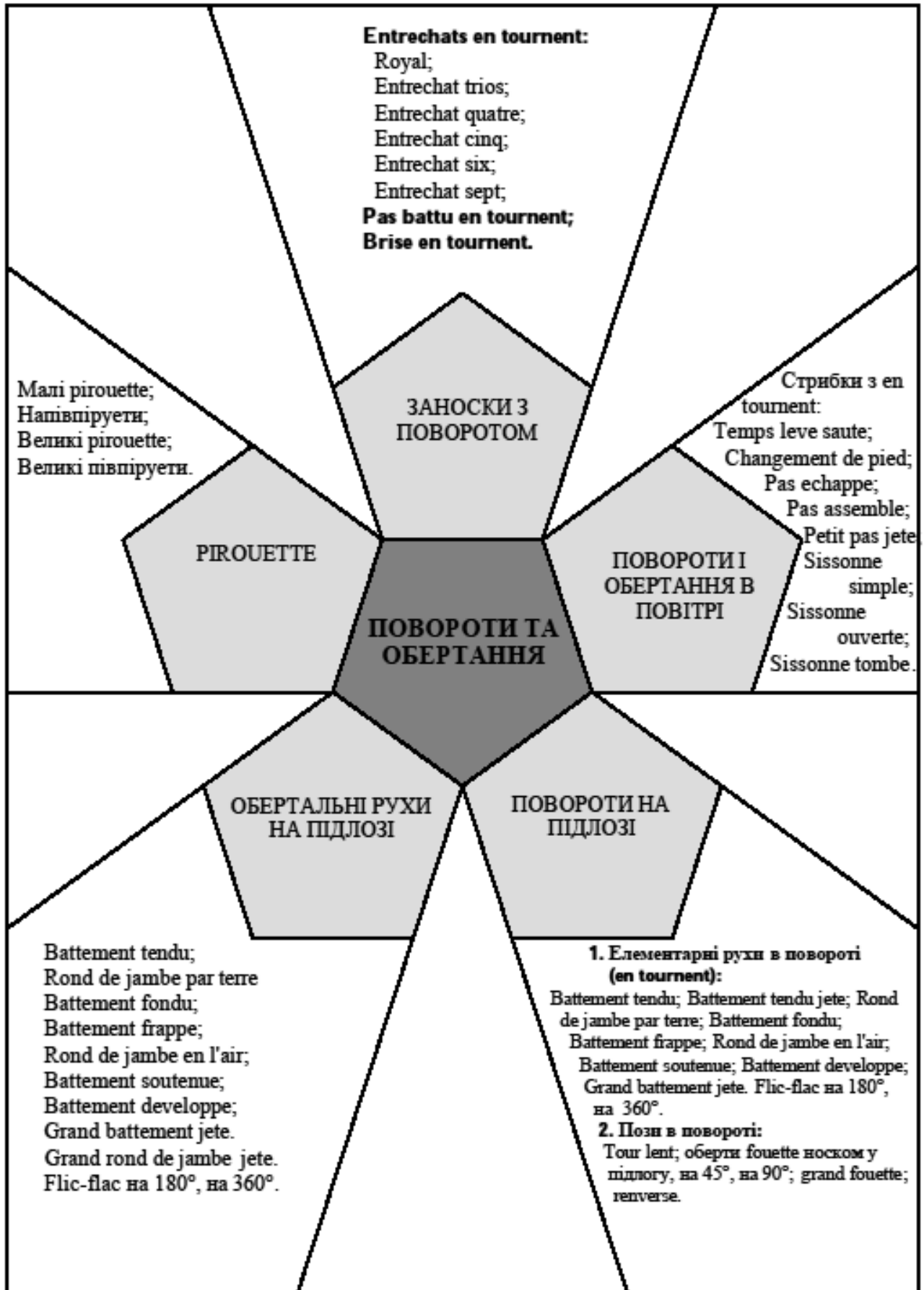
5.8. Brisse
(зміна ніг у напрямку IV позиції)

5.9. Tours та оберти

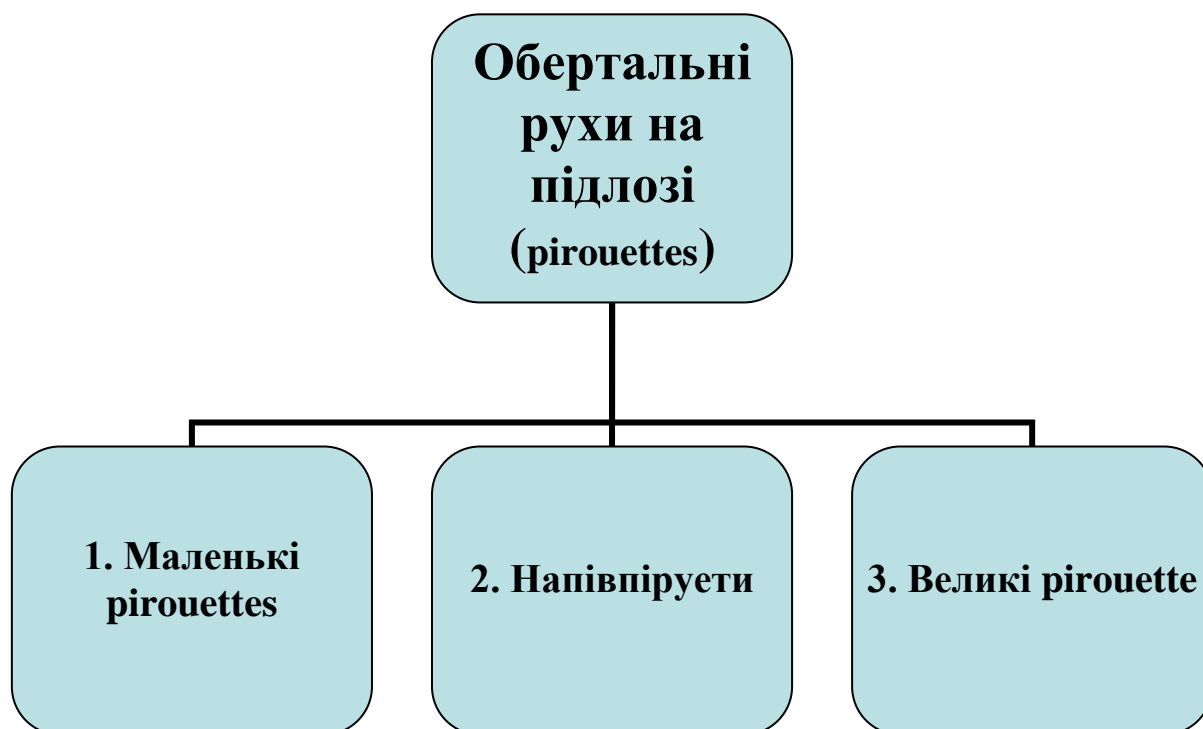
5.10. Повороти та обертання

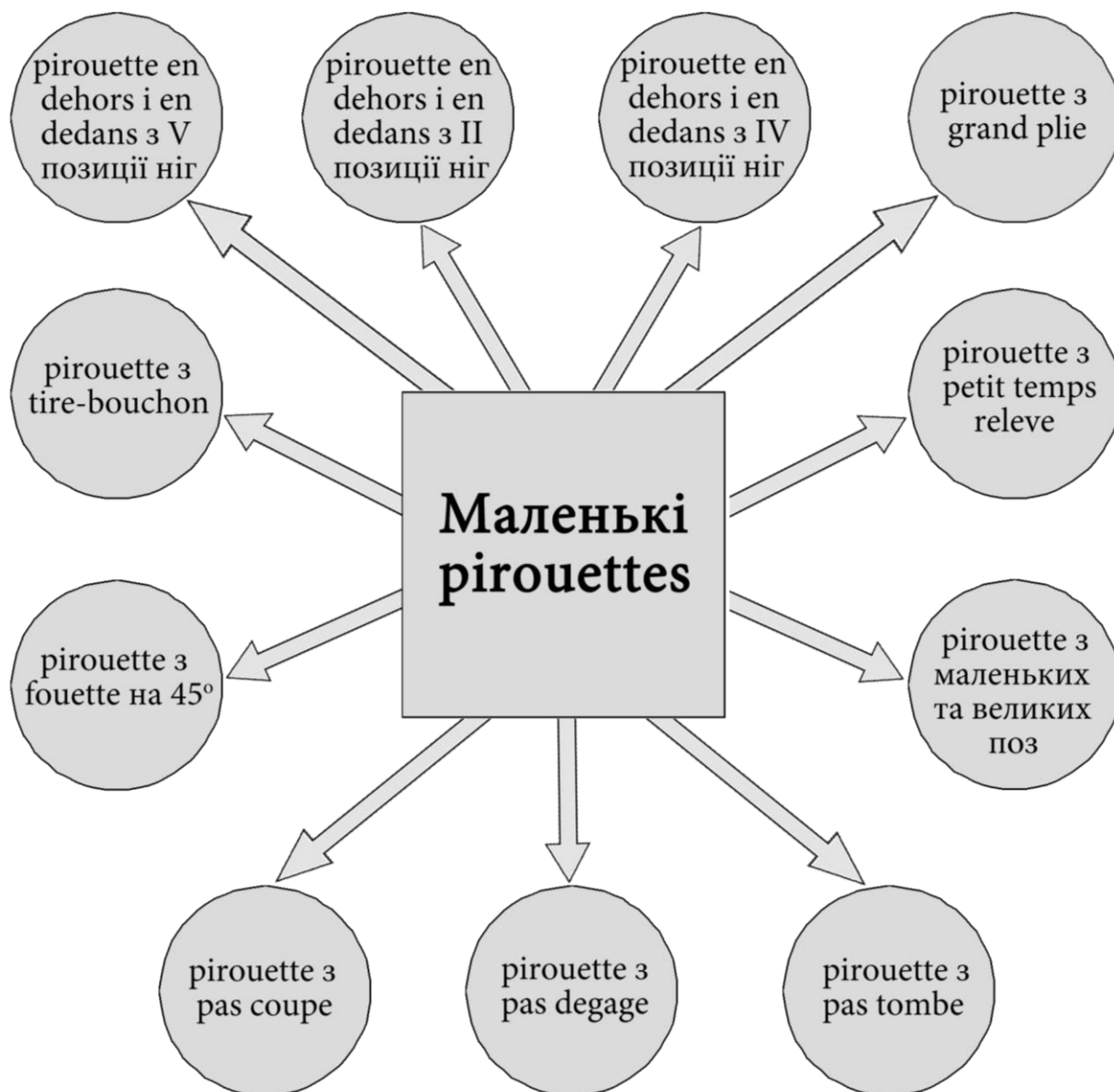
5.11. Повороти на підлозі

ПОВОРОТИ НА ПІДЛОЗІ	
1. Елементарні рухи в повороті:	2. Пози в повороті:
<ul style="list-style-type: none">– battement tendu en tournant;– battement tendu jete en tournant;– rond de jambe par terre en tournant;– rond de jambe en l'air en tournant;– grand rond de jambe en tournant;– battement fondu en tournant;– battement frappe en tournant;– battement soutenu en tournant;– battement developpe en tournant;– grand battement jete en tournant;– battement divises en quarts;– flic-flac en tournant на 180°, та на 360°	<ul style="list-style-type: none">– tour lent;– оберти fouette носком у підлогу;– оберти fouette на 45°;– оберти fouette на 90°;– grand fouette;– renverse.

5.12. Обертальні рухи на підлозі

5.13. Маленькі pirouettes

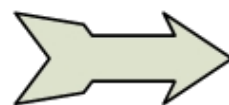
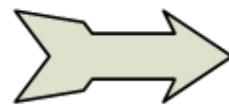
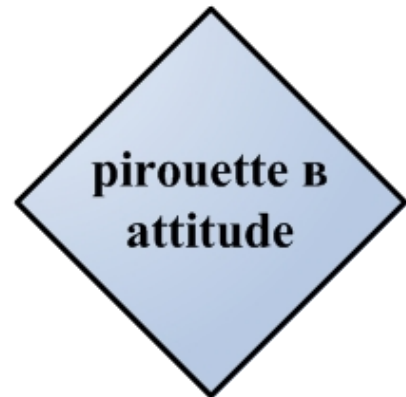
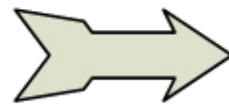
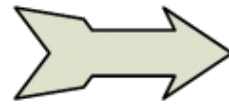

5.14. Напівпіруети

5.15. Великі pirouettes

Великі pirouette

5.16. Pirouettes a la seconde

pirouette a la seconde

pirouette з V
позиції ніг

pirouette з II
позиції ніг

pirouette з
pas tombe

pirouette з
великої пози

pirouette grand
rond de jambe
en l'air

pirouette з grand
temps releve

pirouette з
безперервним
обертом

5.17. Pirouettes в attitude

pirouette в attitude

pirouette en
dehors і en
dedans з V
позиції ніг

pirouette en
dehors і en
dedans з II
позиції ніг

pirouette з
pas tombe

pirouette з
великої пози

pirouette grand
rond de jambe
en l'air

pirouette з grand
temps releve

pirouette grand
fouette

pirouette з
безперервним
обертом

5.18. Pirouettes в arabesque

pirouette в arabesque

pirouette en
dehors і en
dedans з V
позиції ніг

pirouette en
dehors і en
dedans з II
позиції ніг

pirouette з
pas tombe

pirouette з
великої пози

pirouette grand
rond de jambe
en l'air

pirouette з grand
temps releve

pirouette з
безперервним
обертом

5.19. Pirouettes в позу з відкритою ногою вперед на 90°

**pirouette в позу з
відкритою ногою
вперед на 90°**

pirouette en
dehors і en
dedans з V
позиції ніг

pirouette en
dehors і en
dedans з II
позиції ніг

pirouette з
pas tombe

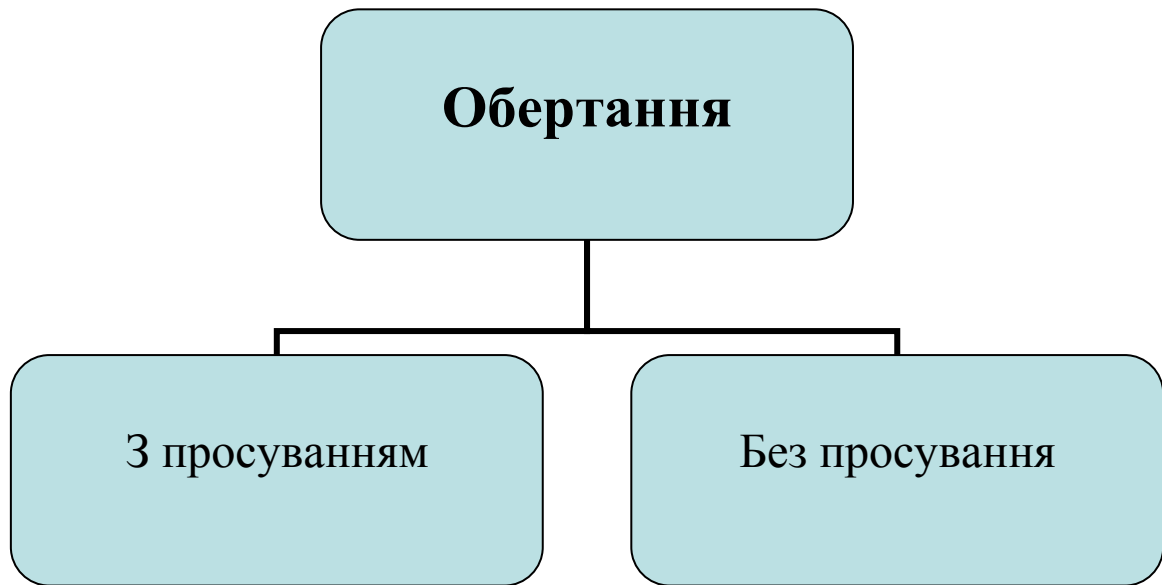
pirouette з
великої пози

pirouette grand
rond de jambe
en l'air

pirouette з grand
temps releve

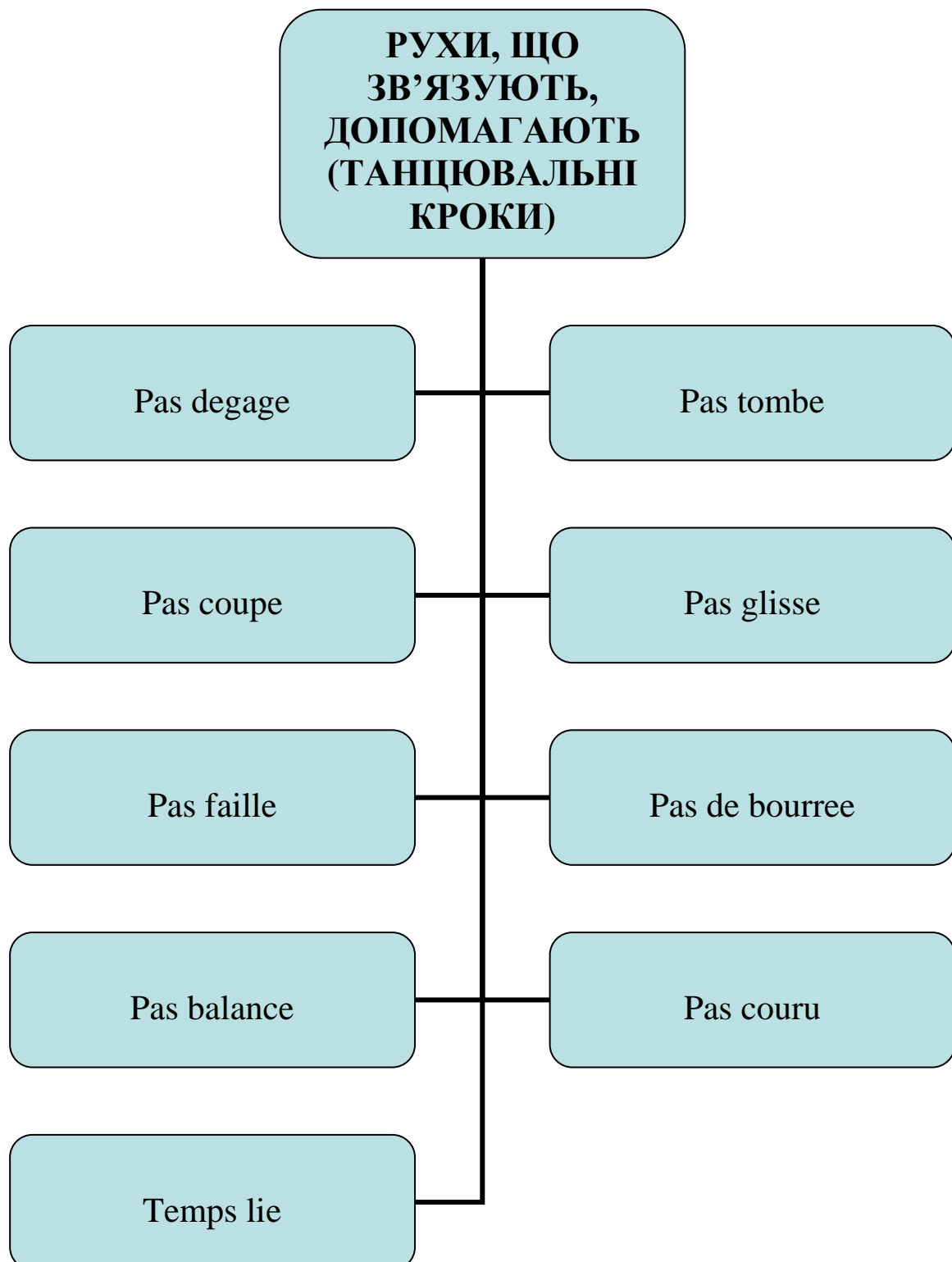
pirouette з
безперервним
обертом

5.20. Обертання

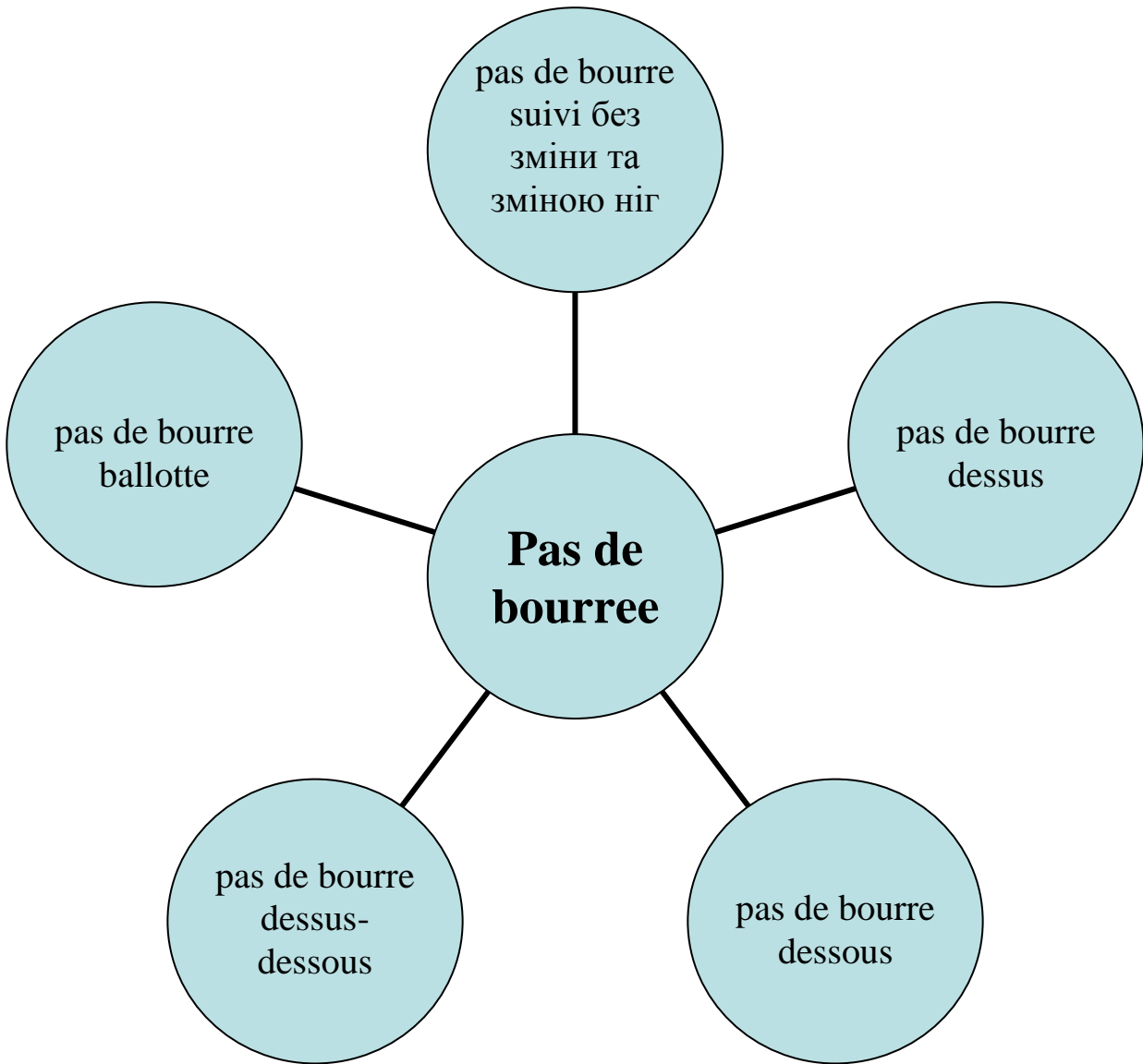

6. Рухи, що зв'язують, допомагають (танцювальні кроки)

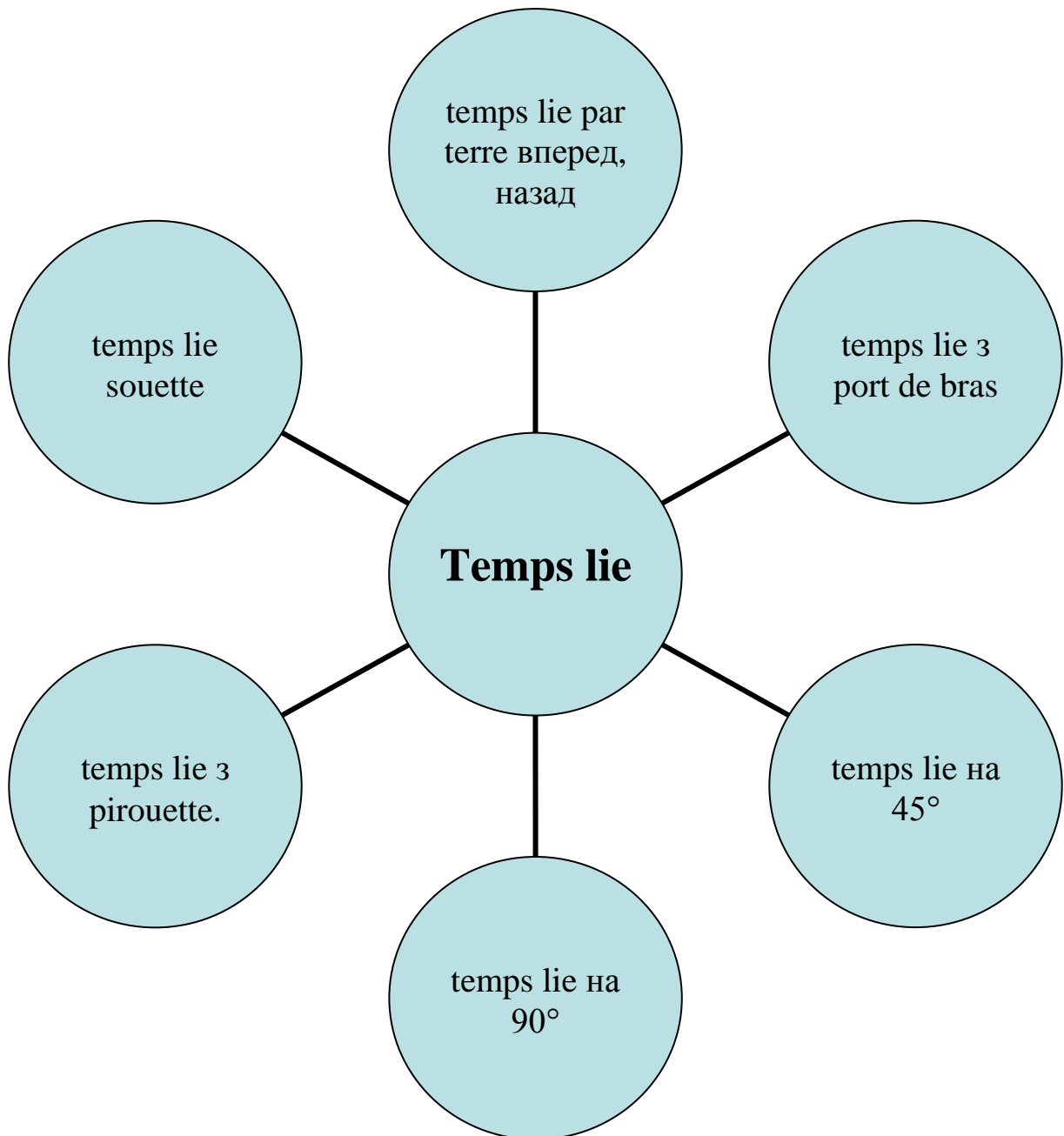
Рухи, що зв'язують, допомагають або танцювальні кроки – це переміщення, зміни положення тіла у просторі, за допомогою яких відбувається перехід від одного до наступного руху. Вони забезпечують зв'язок між елементами в комбінаціях.

6.1. Pas de bourree

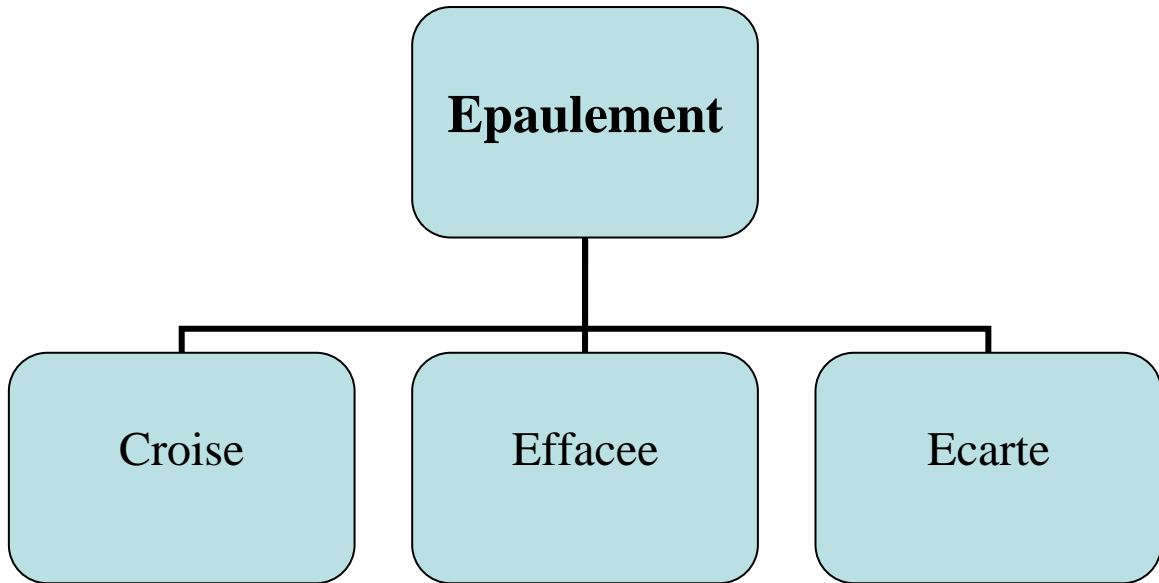

6.2. Temps lie

7. Epaulement

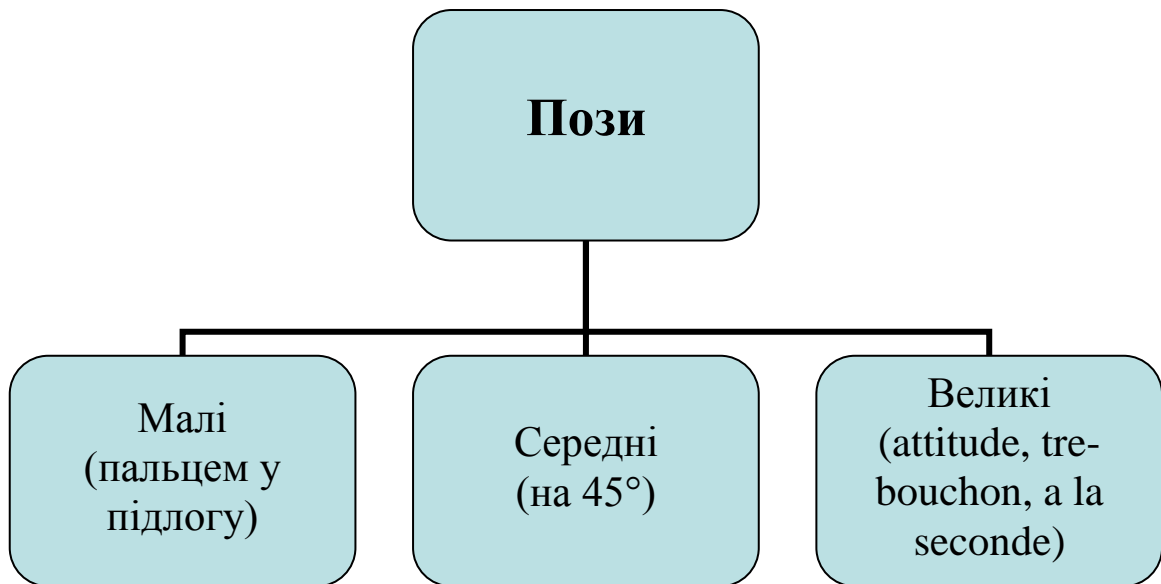
Epaulement (від французької epaulet – плече) – це положення плечей в діагональному повороті є підготовчим етапом до вивчення ПОЗ класичного танцю та port de bras.

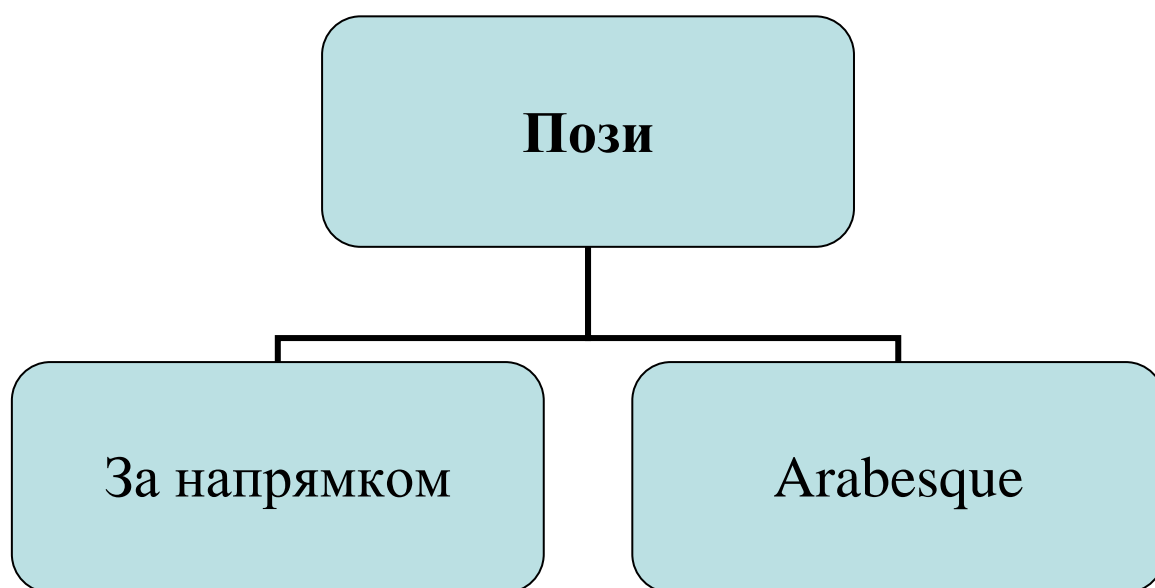
8. Пози класичного танцю за величиною

Поза – основна виразна одиниця класичного танцю, яка витікає з смислової і виразної виконаної дії, в якій приймає участь усе тіло танцівника.

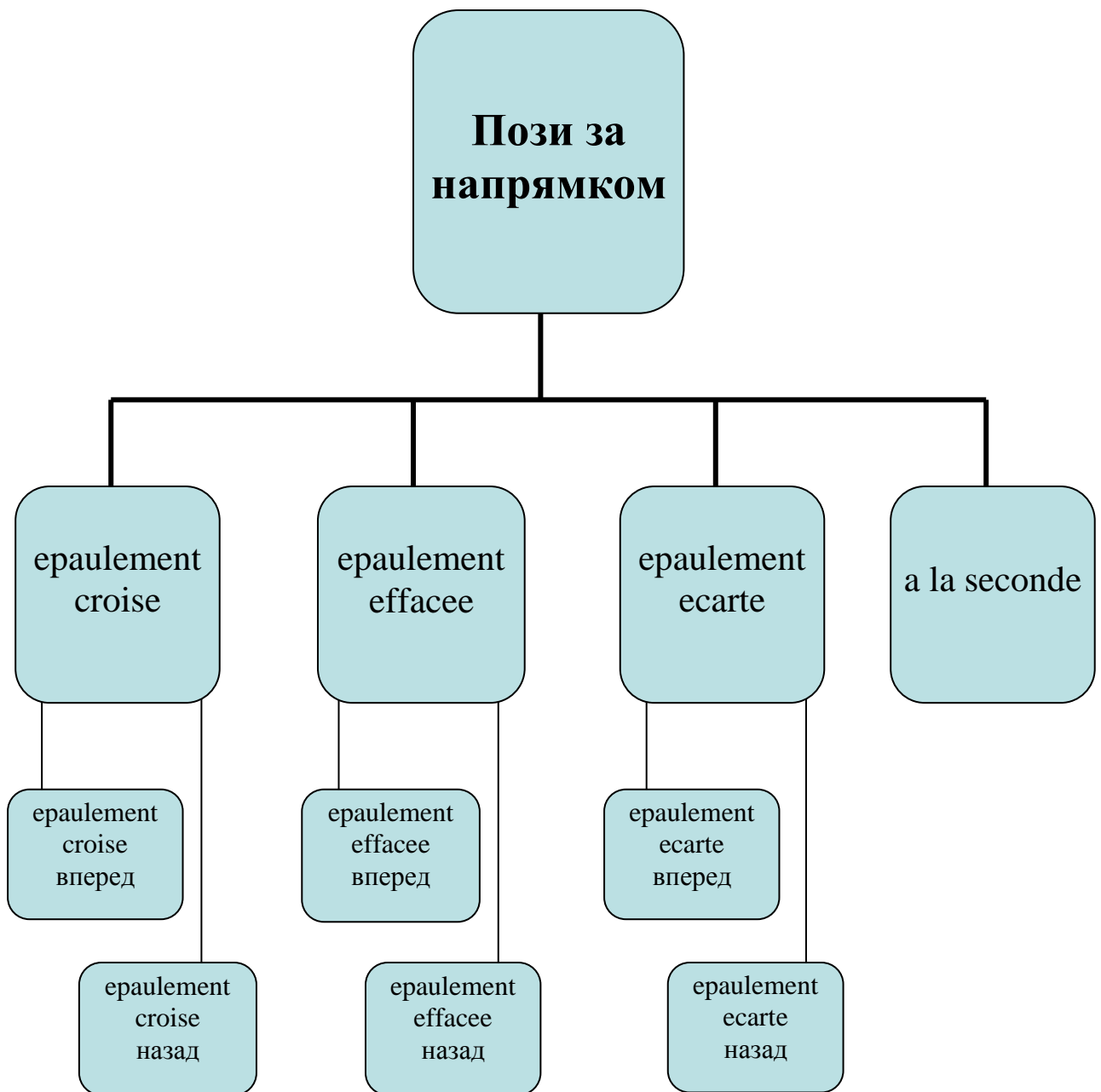
Поза – це положення тіла, голови і кінцівок по відношенню одне до одного.

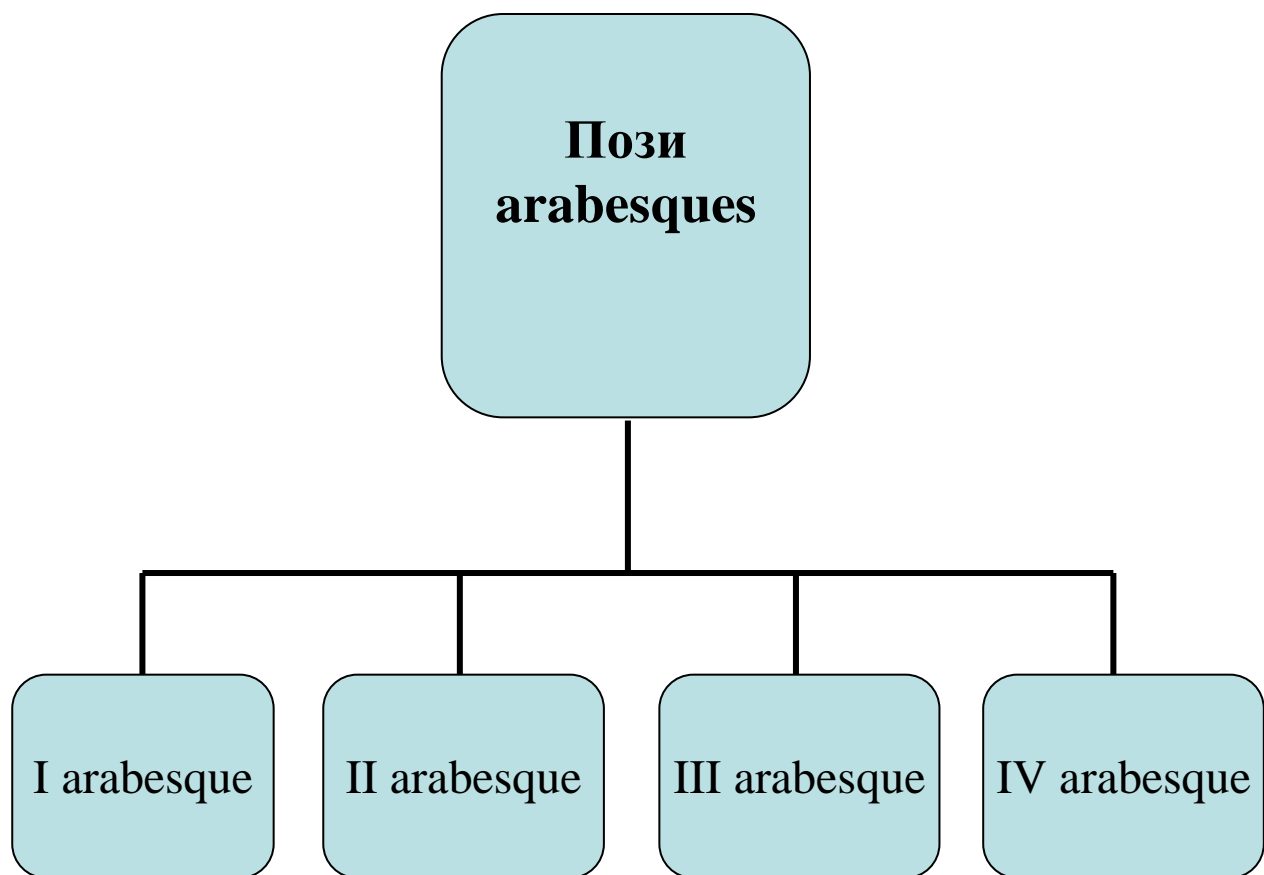
8.1 Пози класичного танцю

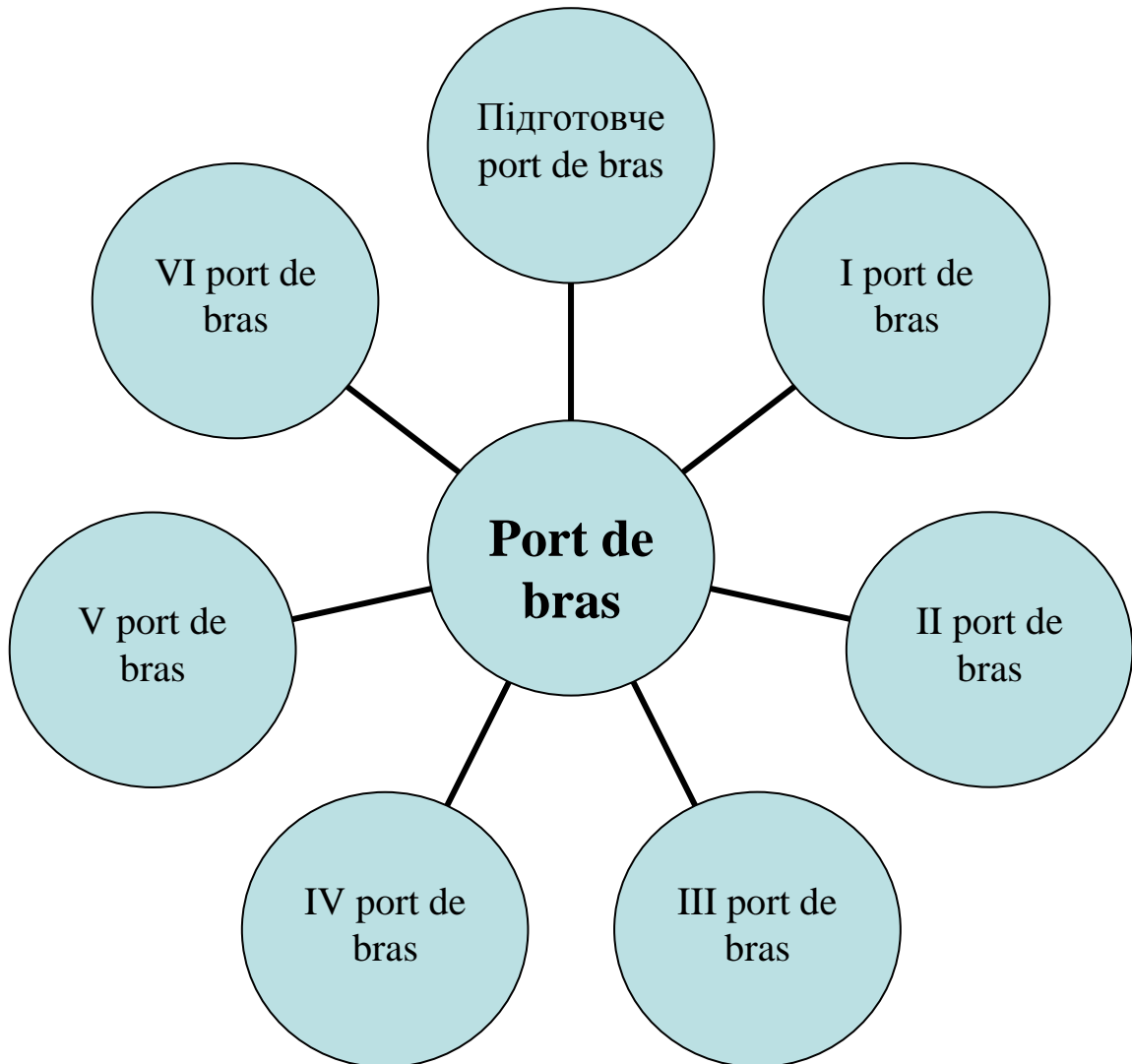
8.2 Позы классического танца за напрямком

8.3 Пози класичного танцю arabesques

9. Port de bras

ТЕРМІНИ ТА ЗМІСТ КЛАСИЧНОГО ТАНЦЮ

Adajio	Комплекс рухів в екзерсисі, частина уроку класичного танцю яка містить вповільнені вправи, які сприяють відпрацюванню стійкості, вміння гармонійно поєднувати рухи рук, ніг та корпусу.
À la seconde	Відкривання або переведення робочої ноги до сторони півпальцем в підлогу, а також піднімання її на будь-яку висоту; поза в якій робоча нога відкрита носком в підлогу або піднята на будь-яку висоту в сторону.
Allegro	Заключна частина вправ на середині, яка складається зі стрибків. Для жіночого класу – вправи на пальцях.
Allonge	Витягнуті та подовжені лінії рук від ліктя до кінчиків пальців.
Aplomb	Стійкість, рівновага, здатність танцівника рухатись по сцені. Впевнена, вільна манера виконання, вміння зберігати в рівновазі всі частини тіла.
Arabesque	Одночасний поворот корпусу, рук і ніг по відношенню до глядача, одна з основних поз класичного танцю, позиція в якій танцівник балансує на одній нозі, в той час як друга витягнута назад.
Assamble	Стрибок з викидом ноги вперед, в сторону і назад під кутом 45, 90 градусів; рух при виконання якого одна нога підіймається, виконується стрибок, після чого танцівник опускається на дві з'єднані стопи. Стрибок з однієї ноги на дві.
Attitude	Поза класичного танцю в якій тіло опирається на витягнуту ногу, а інша нога піднята і відведена назад в зігнутому положенні. Одна з основних поз класичного танцю, головна особливість якої – зігнуте коліно піднятої та відведеної ноги.
Balance	Танцювальний рух в якому переступання з ноги на ногу містять чергування <i>demi plié</i> і підйоми на півпальці, що супроводжуються нахилом корпусу, голови та рук із сторони в сторону, що створює враження м'якого похитування.

Batterie	Цим терміном позначаються всі па, при виконанні яких, подушечки пальців ніг вдаряються одна об одну (cabriole), стопи схрещуються один або декілька разів (entrechat) або так само ударяються одна об одну (brise).
Battement	Рівномірне відведення і приведення ноги.
Battement tendu	Відведення і приведення витягнутої ноги не відриваючи носка від підлоги.
Battement tendu jete	Кидок робочої ноги на 45° у напрямках вперед, назад і вбік.
Battement tendu pour batterie	Цей battement є підготовчою вправою для вивчення заносок. Виконується він у швидкому темпі, енергійно і чітко.
Battement battu	франц., від battre - бити 1) Battement battu, стрибкові рухи, ускладнені ударом або декількома ударами однієї ноги об іншу. Напр., Echappe B., assemble B., jete B. та ін. 2) Battement battu, ряд швидких, коротких ударів носка працюючої ноги по п'яті опорної спереду, або п'яти працюючої ноги - по щиколотці опорної ззаду. При ударах, на відміну від battements frappe, коліно діючої ноги не розгинається. Зазвичай battements B. виповнюється на efface.
Battement fondu	Характер руху плавний, зв'язаний, співучий. Цей рух належить до стадії більш складних вправ, так як і та нога, на якій ми стоїмо, приймає участь у роботі, виконуючи plié одночасно з ногою, виконуючою battement.
Battement frappe	Різкий, чіткий рух робочою ногою яка з положення в повітрі на 45 ° приводиться різким рухом в положення sur le sou-de-pied і таким же рухом повертається у вихідне положення.
Battement releve lent	Повільний підйом ноги на 90° у заданому напрямку.
Battement developpe	Battement dévelopeé можна розділити на чотири складові частини: згинання ноги з вихідної V позиції через sur le sou-de-pied в положення "біля коліна"; подальше розкриття ноги на 90 градусів вперед, в сторону й назад, фіксування розкритого положення ноги й опускання її у вихідну позицію.

Battement soutenu	(франц. стриманий) – рух, що представляє собою витягування працюючої ноги в заданому напрямку одночасно з опусканням опорної ноги на <i>demi plie</i> , потім підтягування працюючої ноги в позицію з одночасним витягуванням коліна опорної ноги; наприкінці йде підйом на півпальці. Цей батман виконуються вперед, убік, назад носком у підлогу, на 45 ° і 90° по V позиції.
Cabriole	Це рух під час якого танцівник підстрибує, робоча витягнута нога підіймається у високу чи середню позицію, а опорна нога відразу ж рухається слідом, щоб вдаритися по ній подушечками пальців один або декілька разів.
Changement de pieds	Стрибок під час якого стопи, з'єднані одна з одною змінюють позицію, і опускаючись на землю в останній момент, міняються місцями.
Coupe	Допоміжний рух перед стрибком або іншим рухом, швидка підміна однієї ноги іншою, дає поштовх до виконання наступного руху.
Croisee	Одне з основних положень класичного танцю зі схрещеним (закритим) положенням ніг.
Degagee	Цей рух, при виконанні якого одна нога відокремлюється від іншої, ковзаючи по підлозі, або піднімається, щоб швидким рухом переміститись по тій же траєкторії у вихідне положення.
Demi rond	Півколо носком ноги по підлозі вперед і до сторони, або назад і до сторони.
Demi-plie	Плавне згинання колін з рівномірним упором на обидві ступні. При виконанні якого досягається граничне згинання колінного суглобу без відділення п'яток від підлоги. Випрямлення ніг виконується також плавно, до повного витягнення колін.
Ecartee	Поза класичного танцю в якій тіло танцівника опирається на рівну ногу і повернуте в діагональ по відношенню до глядача. Інша пряма нога піднята і відведена в сторону (<i>a la seconde</i>).
Effacee	Поза класичного танцю з розкритим положенням ніг.

Épaulement	Це положення плечей в діагональному повороті є підготовчим етапом поз класичного танцю.
Echappe	Стрибок з розкриванням ніг з 5 поз. у 2 та 4 поз. і збиранням в 5.
En dehors	Напрямок повороту в піруетах, турах і рухах, що виконуються en tournant у напрямку від опорної ноги (назовні).
En dedans	Напрямок повороту в піруетах, турах і рухах, що виконуються en tournant у напрямку до опорної ноги в (в середину).
En l'air	Термін, який вказує на рух, який виконується в повітрі: Rond de jambe en l'air, Tour en l'air.
En arrière	Термін, який вказує на те, що одна нога знаходиться позаду другої або на те, що танцівник рухається назад.
En avant	Термін, який вказує на те, що одна нога знаходиться попереду другої або на те, що танцівник рухається вперед.
En face	Термін, який вказує на те, що виконавець повернутий обличчям до глядача (навпроти).
En tournant	Поворот корпусу під час руху.
Entrechat	Один з видів стрибка при якому ноги танцівника схрещуються в повітрі (заноска), вдаряючи литкою об литку, розводяться декілька разів і швидко схрещуються в повітрі. Існує декілька видів: Entrechat-trois – стрибок з триразовою зміною ніг у повітрі, з двох на одну. Entrechat-quatre – стрибок з чотирикратною зміною ніг у повітрі. Entrechat-cinq – стрибок з п'ятикратної зміною ніг у повітрі. Entrechat-six – стрибок з шестикратної зміною ніг у повітрі.
Fermé	Термін який вживається для позначення одної з форм <i>sissonnes</i> та інших положень і рухів.

Flic- flac	Рух, який розвиває спритність. Працююча нога, попередньо відкрита в сторону, вперед або назад, згинаючись в коліні на 45°, легким дотиком подушечки стопи проходить позаду опорної стопи, відкривається на II позицію, потім таким же чином проходить попереду опорної стопи і відкривається в сторону (вперед або назад). Може починатися з положення ноги, відкритої на 90°, і закінчуватися у великій позі. Виконується en face і з поворотом (en tournant).
Fondu	Танучий рух, який розвиває силу і еластичність м'язів. Термін яким позначається одна з форм battements і sissonnes.
Fouette	Вид танцювального повороту, швидкого, різкого коли відкрита нога під час повороту згинається до опорної ноги і різким рухом знову відкривається.
Frappe	Розвиває рухливість ніг, рухливість колінного суглобу. Термін який вживається для позначення одної з форм sissonnes і battements.
Glissade	Рух, при виконанні якого одна стопа проковзуючи по підлозі відводиться від іншої, яка рухається слідом за нею повторюючи той самий рух і в кінці приєднується до неї.
Grand	Термін, який означає максимальну амплітуду руху при його виконанні: grand plié, grand pirouette, grand battement jeté, grand pas sauté, grand pas de chat і т. д.
Grand battement jete	Даний рух схожий з battement releve lent, але виконується в темпі швидкого і злитого кидка вільної ноги на 90°. Він розвиває силу ніг, великий і вільний крок, який потім використовується в grand fouette і великих складних стрибках.
Grand plie	Рух полягає в тому, що учень, стоячи на двох ногах у якій-небудь позиції (від I до V), починає плавно згинати коліна з рівномірним упором на обидві ступні до межі, з відривом п'яти від підлоги (окрім 2 поз.). Випрямлення ніг виконується також плавно, до повного витягнення колін.
Jete	Термін відноситься до рухів які виконуються кидком ноги.

Jete entrelacee	Стрибок з однієї ноги на іншу з поворотом, під час якого ноги почергово відкидаються у повітря нібито переплітаючись. При цьому одна нога закидається вперед, а інша після півповороту в повітрі – назад за себе.
Jete ferme	Стрибок з двох на дві ноги. До його вивчення переходять після вивчення jete з просуванням.
Pas	Крок, рух, комбінація.
Pas battus	Всі стрибки, що починаються або закінчуються розкриттям ніг, позначаються з додаванням battus. Pas battus поділяються на прості і складні, на стрибки, що виконуються з однією або двома заносками.
Pas de bourree	Мілкі танцювальні кроки, акцентовані або злитні, виконуються зі зміною і без зміни ніг у всіх напрямках і з поворотом.
Pas brise	Тип руху, який виконується із заноскою. Стрибок, під час виконання якого нога: з 5 поз. позаду (попереду) виноситься вперед (назад) даючи напрямок стрибку, б'ючи в повітрі опорну ногу і повертається в попереднє положення.
Pas balance	Рух, що складається з pas tombe с просуванням в яку-небудь сторону і двох переступань ніг на місці (по суті, є pas couré, яке може виконуватися без точної фіксації положення sur le cou-de-pied і подальшого pas tombe в V позицію). Легкий перегин корпусу від талії і нахил голови підкреслюють рух і створюють враження похитування. Зазвичай робиться кілька разів поспіль з різних ніг з боку в бік або вперед-назад в координації з різними рухами і переведеннями рук.
Pas degage	Виконується цей крок на відведену ногу в II або IV позицію. Починатися і закінчуватися він може малою, середньою або великою позою. Взагалі елемент degage присутній у всіх рухах, пов'язаних з перенесенням центру ваги тіла на відведену ногу або з обох ніг на одну.
Pas tombe	Падіння в demi-plie на розкриту ногу з пози по II або IV позиції, у момент падіння вільна нога піднімається на 45 ° і без будь-якої затримки переводиться в підвищене положення sur le cou-de-pied вперед або назад.

Pas coupe	Рух це є свого роду зв'язкою, коротким перехідним поштовхом до подальшого стрибка. Pas coupe закінчується в момент перехідного поштовху з однієї ноги на іншу, в чому і полягає особливість цього руху. Pas coupe, як правило, виконується на затакт, в єдиному темпі з подальшим стрибком. Вивчати pas coupe рекомендується в полегшеній формі, на звичайному рівномірному стрибку з однієї ноги на іншу, при завершенні якого робоча нога переводиться sur le sou-de-pied вперед або назад.
Pas glisse	Поворот в даному русі виконується по V позиції на 1/4 кола у момент releve - pas glisse піднімання обох ніг на півпальці. Починається воно з положення croise, закінчується на efface з легким ковзаючим відведенням ноги в IV позицію вперед, назад або на ecartee. Руки, голова і корпус змінюють своє положення відповідно з побудовою виконуваної пози. Releve з поворотом, ковзний вихід з нього в завершальне demi-plie, дії рук, голови і корпусу повинні здійснюватися разом, м'яко і чітко.
Pas faille	У перекладі з франц. – підсікати, перетинати. Цей рух має швидкий характер і часто служить для підготовки трампліна до наступного стрибка. Одна нога як би підсікає іншу.
Pas couru	Допоміжний рух – танцювальний біг. Використовується для зв'язку окремих частин танцю, як розбіг перед стрибком (на пальцях – біг в не виворітному положенні).
Pas emboite	Почергове відкидання зігнутих в колінах ніг вперед чи назад на 45 або 90 градусів, з просуванням за носком піднятої ноги.
Pas de deux	Танець двох танцівників, зазвичай танцівниці і танцівника.
Pas de trios	Танець трьох виконавців, класичне тріо, частіше одного танцівника і двох танцівниць.
Pas de quatre	Танець чотирьох виконавців, класичний квартет.
Passe par terre	Passé par terre – зв'язний рух у деяких вправах, а також елемент rond de jambe par terre, який виконується без зупинок. Спочатку passé par terre вивчають як самостійний рух. Ковзний рух робочої ноги по підлозі.

Passe	Сполучний рух, проведення або переведення ноги.
Preparation	Підготовка до руху.
Pas ballonne	Рух однієї ноги, яку танцівник тримає підтягнутою, в сторону. Випрямляє та згинає її одночасно роблячи маленькі стрибки другою ногою.
Pas ballote	Рух при якому вага тіла зосереджена тільки на одній нозі, інша нога в цей час піднята. Потім вона опускається на підлогу, в той час інша нога підіймається таким чином, що вага тіла переноситься на другу ногу.
Petit battement sur le cou de pied	Цей рух складається з швидкої та чіткої зміни положення sur le cou de pied спереду і в тому ж положенні ззаду, та навпаки.
Pirouette	Термін в балеті, що означає повний оборот (або кілька оборотів) на одній нозі, при цьому обертання можливо і вправо, і вліво.
Plie	Plié – одне з найсильніших технічних та виразних засобів мистецтва класичного танцю. Plié (присідання) як елемент входить майже в усі рухи класичного танцю. Воно виробляє гнучкість, еластичність, виворотність ніг та стійкість. Є плавним та м'яким засобом зв'язку, підготовкою до стрибків, надає пластичний характер учбовій вправі чи сценічній танцювальній дії.
Port de bras	Port de bras являється складовою й невід'ємною частиною усіх рухів класичного танцю. Учбова практика налічує шість твердо встановлених форм port de bras. Основні елементи, з яких складаються учбові форми port de bras, засвоюються при вивченні позицій рук. Це переведення рук, повороти й наклони голови, вміння правильно втримувати корпус.
Releve	Підйом на пальці чи півпальці.
Renverse	Сильний, різкий перегин корпусу у великій позі, що триває в pas de bourree en tournant, яке закінчується випрямленням корпусу. Мається декілька видів - en dehors, і en dedans. Виконується на півпальцях, пальцях, з стрибком і в plie.

Rond de jambe par terre	Назва цього руху означає “коло” (rond), фактично нога описує лише півкола. З вихідної I позиції вона прийомом <i>battement tendu</i> відводиться вперед у V позицію, далі, безперервно рухаючись носком по підлозі через II позицію назад, описує півкола та повертається у вихідну I позицію. Такий напрямок руху ноги називається <i>en dehors</i> (назовні), якщо ж нога рухається у зворотньому напрямку – <i>en dedas</i> (всередину).
Rond de jambe en l'air	Назва цієї вправи, як і назва одно іменного руху на підлозі, умовно: нога в повітрі описує не ціле коло (rond), а еліпс. Спочатку вільна нога, згинаючись в коліні, описує дугоподібну лінію назад і підводиться до опорної ноги в положення “біля коліна”. Далі, без будь-якої затримки, витягуючись у коліні, вона повертається у вихідне положення, описуючи дугоподібну лінію <i>en dehors</i> або у зворотньому напрямку <i>en dedans</i> .
Saute	Стрибок на місці по позиціям.
Saut de basque	Стрибок з одної ноги на іншу з поворотом корпусу в повітрі.
Sissonne simple	<i>Sissonne simple</i> – простий стрибок із двох ніг на одну.
Sissonne fermee	Стрибок з двох ніг на одну, виконується на 45 або 90 градусів, з поворотом, просуванням та в повітрі (<i>en tournant</i>).
Sissonne ouverte	Відкритий стрибок, виконується на 45 або 90 градусів – спочатку на місці, пізніше з просуванням.
Sissonne tombee	<i>Sissonne tombee</i> – падаючий стрибок. В <i>sissonne tombee</i> ноги гранично виворотні й максимально натягнуті, фіксуючи в повітрі п'яту позицію. <i>Demi plie</i> еластичне, корпус, підтягнутий і легкий, точно передається па опорну ногу
Sur le cou de pied	Положення однієї ноги на щиколотці іншої (опорної) ноги.
Temps lie	Це усталена комбінація рухів, які поступово ускладнюються у процесі професійного освоєння класичного танцю.

Temps releve	<p>Сполучний рух, préparation до вправи rond de jambe en l'air, прийом для виконання піруетів і турів. Якщо виконується в чистому вигляді то служить підготовкою до обертів.</p> <p>Petit temps relevé à la 2nd: одночасно з присіданням на опорній нозі працююча нога береться в положення sur le cou - de - pied (руки збираються в I позицію) і потім, трохи відкриваючись вперед або назад, з напівзігнутому положенні виводиться в сторону на висоту 45-60° одночасно з витягуванням на опорній, підйомом на півпальці/пальці і відкриванням рук на II позицію. Temps relevé en dehors береться з положення sur le cou - de - pied спереду, en dedans – з положення sur le cou - de - pied ззаду.</p> <p>Grand temps relevé à la 2nd відрізняється висотою підймання працюючої ноги: вона береться до положення passé у коліна і потім виводиться в сторону на висоту 90° і вище.</p>
Temps leve soutee	Temps leve saute – стрибок з місця, вивчають з першої, другої і п'ятої позицій.
Tire-bouchon	Рух при якому нога знаходиться в напівзігнутому положення попереду.
Tour	Поворот в повітрі який виконується зазвичай як коло в напрямку en dehors чи en dedans.
Tour lent	Назва даного руху вказує на повільний темп повороту. Виконується він за допомогою невеликого зсуву п'ятки опорної ноги (як у battement tendu) в той час, коли фіксується велика поза. Поворот цей виконується зазвичай на ціле коло в напрямку en dehors і en dedans.
Tour chaine	Швидкі повороти, які слідуєть один за іншим.
Tour en l'air	Тур в повітрі.

ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Базарова Н. Классический танец. – Л.: Искусство, 1975.
2. Базарова Н., Мей В. Азбука классического танца. – Л.: Искусство, 1983.
3. Балет. Энциклопедия. – М.: Советская энциклопедия, 1981.
4. Баришнікова Т. Азбука хореографії. – М.: Рольф, 2001.
5. Ваганова А. Основы классического танца. – Л.; Искусство, 1980.
6. Головкина С. Н. Уроки классического танца в старших классах. – М.; Искусство, 1989.
7. Грибач Л. Б. Музичний супровід до занять у дитячому хореографічному колективі. – Херсон: Видавництво ХДУ, 2006.
8. Грибач Л. Б. Навчально-методичний посібник «Музичне оформлення занять класичного танцю». – Херсон: Видавництво ХДУ, 2009.
9. Звёздочкин В. Классический танец. – Ростов-на-Дону, 2003.
10. Иванова С. Марина Семёнова. – М.; Искусство, 1965.
11. Костровицкая В. Сто уроков классического танца. – Л.: Искусство, 1981.
12. Костровицкая В., Писарев А. Школа классического танца. – Л., 1986.
13. Кравченко І. А. Основи музичного аналізу в роботі хореографа. – Херсон: Видавництво ХДУ, 2009.
14. Тарасов Н. Классический танец. – М.; Искусство, 1981.
15. Цветкова Л.Ю. Методика викладання класичного танцю: Підручник. – К. Альтерпрес, 2005.
16. Шиліна О. О. Значення та послідовність вправ екзерсису класичного танцю. – Херсон: Видавництво ХДУ, 2006.
17. Шиліна О. О. Термінологічний словник. – Херсон: Видавництво ХДУ, 2007.
18. Эльяш Н. Образы танца. – М.: Знание, 1971.

Додаткова література

1. Бахрушин Ю. История русского балета. – М., 1977.
2. Березова Г. Класичний танець в дитячих хореографічних колективах. – К.: Музична Україна, 1977.

3. Мессерер А. Уроки классического танца. – М.: Искусство, 1967.
4. Смирнова М. Основные элементы классического танца. – М., 1979.
5. Бистрянцева Н. М. Музичне виховання у спадщині видатних майстрів педагогічної праці минулого та сучасності. – Херсон: Видавництво ХДУ, 2008.
6. Бочарникова Э. Страна волшебная – балет. – М.: Детская литература, 1974.
7. Бочарова Э., Иноземцева Г. Тем кто любит балет. – М.: Русский язык, 1980.
8. Ванслов В. Балеты Григоровича и проблемы хореографии. – М.: Искусство, 1971.
9. Ермолаев. Сборник статей. – М.; Искусство, 1974.
10. Жданов Л. Школа большого балета. – М.: Планета, 1974.
11. Константинова М. Екатерина Максимова. – М.: Искусство, 1982.
12. Красовская В. История русского балета. – Л.: Искусство, 1978.
13. Красовская В. Нижинский. – Л.; Искусство, 1974.
14. Ленинградский балет сегодня. Сборник статей. № 1 – Л-М.: Искусство, 1967.
15. Ленинградский балет сегодня. Сборник статей. № 1 – Л-М.: Искусство, 1968.
16. Львов - Анохин Б. Мастера Большого балета. – М.: Искусство, 1976.
17. Мастера Большого балета. Сборник статей. – М.: Советский композитор, 1976.
18. Мессерер А. Танец. Мысль. Время. – М.: Искусство, 1990.
19. Павлова А. Сборник статей. – М.; Иностранная литература, 1956.
20. Рославлева Н. Майя Плисецкая. – М.: Искусство, 1968.
21. Рославлева Н. Марис Лиепа. – М.; Искусство, 1978.
22. Сергеев К. Сборник статей. – М.; Искусство, 1974.
23. Соколов-Каминский А. Советский балет сегодня. – М.: Искусство, 1983.
24. Тейдер В. Александр Лапаури. – М.: Искусство, 1980.
25. Тихомирова В. Д. Сборник статей. – М.: Искусство, 1971.
26. Чернова Н. От Гельдер до Улановой. – М.: Искусство, 1979.

Електронні ресурси

1. Классический танец // bolero-dance.com
2. Хореография: классический танец // www.fitness-online.by
3. Глассарий ру: классический танец // www.glossary.ru
4. Классический танец // vestaclub.ru

Навчальне видання

Рехліцька А. Є., Білоусенко І. В.

РУХИ КЛАСИЧНОГО ТАНЦЮ У СХЕМАХ

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК

Підписано до друку 20.11.2014.

Умовн. друк. арк. 4,18. Наклад 100 пр. Зам. № 136

Видавець і виготовлювач

Херсонський державний університет.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ХС № 69 від 10 грудня 2010 р.
73000, Україна, м. Херсон, вул. 40 років Жовтня, 27. Тел. (0552) 32-67-95.